

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

An Plean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d’Fheithicilí Leictreacha 2024-2030

An Roinn Iompair

An Roinn Iompair
Department of Transport

An Plean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d’Fheithicilí Leictreacha 2024-2030

Clár na nÁbhar

Gluais na dTéarmaí	4
Réamhrá ón Aire	7
Réamhrá	8
An Comhthéacs	8
An Straitéis Náisiúnta	9
An Raon Feidhme	10
Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Measúnacht Chúí	11
1. Ciall Cheannaithe ó Thaithí Idirnáisiúnta	12
1.1 Feabhas a chur ar Rochtain Chothromasach	14
1.2 Spriocanna soiléire a leagan síos chun Leathnú a Threorú	14
1.3 Cur Chuige Comhordaithe	14
1.4 Maoiniú agus Tacaíocht a Chur ar Fáil	15
1.5 Infheistíocht Phríobháideach a Spreagadh	15
1.6 Caighdeánú agus Eispéireas an Úsáideora	15
1.7 Pleanáil a dhéanamh le haghaidh Líonra Acmhainneach a sheasfaidh an aimsir	15
1.8 Monatóireacht agus Measúnú Leanúnach	16
1.9 Na Príomhrudaí a Fuarthas Amach	16
2. Luchtú Cinn Scríbe agus Comharsanachta	17
2.1 Forléargas ar Láithreacha Luchtaithe Cinn Scríbe agus Comharsanachta	18
2.2 Aghaidh a thabhairt ar Riachtanais Roinnt Úsáideoirí i bPleanáil Líonra Luchtaithe Cinn Scríbe agus Comharsanachta	18
2.3 Tionscadail Chinn Scríbe Reatha	22
2.4 Cás-Staidéir ar Thionscadail Cinn Scríbe Reatha	22

3. Riachtanais Luchtaithe ag Suíomhanna Cinn Scríbe agus Comharsanachta	26
3.1 Spriocanna íosta bonneagair luchtaithe a chinneadh bunaithe ar cheanglais an Aontais Eorpaigh	27
3.2 Aschur Samhaltaithe – Riachtanais Luchtaithe ó Bharr Anuas	28
3.3 Na Riachtanais Luchtaithe seo a Léirshamlú	29
4. Cur Chuige Réigiúnach agus Saolré Tionscadail	31
4.1 Cur Chuige Réigiúnach maidir le Líonra Luchtaithe a Sheachadadh	33
4.2 An Bonneagar Luchtaithe Áitiúil a Sheachadadh	35
4.3 Comhoibriú le Páirtithe Leasmhara	40
5. Treochlár i dtreo Cur i bhFeidhm	41
5.1 Tacaíocht Náisiúnta do Bhonneagar Luchtaithe	42
5.2 Treochlár agus amlínte le nithe a bhaint amach	45
5.3 Rioscaí i dtaobh Cur i bhFeidhm	46
5.4 Na nithe a sholáthrófar	49
A. Réitigh Luchtaithe Feithiclí Leictreacha	50

Gluais na dTéarmaí

Acrainm	Sainmhíniú
SA	Sruth Ailtéarnach
AFIR	An Rialachán maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha
BEV	Feithicil Cheallra-Leictreach
CAP	An Plean Gnímh don Aeráid
CPO	Oibreoir Pointí Luchtaithe
CRU	An Coimisiún um Rialáil Fóntas
SD	Sruth díreach
ESBN	ESB Networks
AE	An tAontas Eorpach
EV	Feithicil Leictreach
EVCÍ	Bonneagar Luchtaithe Feithicilí Leictreacha
HGV/HDV	Feithicil Earraí Troma/Tromshaothair
ICE	Inneall dócháin inmheánaigh
PHEV	Feithicil Leictreach Hibrideach Inluchtaithe
SLA	Comhaontú Leibhéal Seirbhíse
TEN-T	An Gréasán tras-Eorpach Iompair
TII	Bonneagar Iompair Éireann
V2G	Ó Fheithicil go hEangach
ZEVI	Feithicilí Astaíochta Nialasacha Éireann

Pointe Luchtaithe

Is comhéadan seasta nó soghluaiste é pointe luchtaithe lenar féidir leictreachas a aistriú chuig feithicil leictreach. Níl sé in ann ach feithicil leictreach amháin a luchtú ag an am, cé go bhféadfadh sé go mbeadh níos mó ná asraon amháin aige chun freastal ar chineálacha éagsúla nascaire.

Catagóirí pointí luchtaithe

Catagóir	Fochatagóir	Aschur Uasta Cumhachta	Sainmhíniú
Catagóir 1 (SA)	Pointe luchtaithe SA mall, aon phas	$C < 7.4 \text{ kW}$	Gnáthphointe luchtaithe
	Pointe luchtaithe SA meánluais, trí phas	$7.4 \text{ kW} \leq C \leq 22 \text{ kW}$	
	Pointe luchtaithe SA mear, trí phas	$C > 22 \text{ kW}$	Pointe luchtaithe ardchumhachta
Catagóir 2 (SD)	Pointe luchtaithe SD mall	$C < 50 \text{ kW}$	Pointe luchtaithe ardchumhachta
	Pointe luchtaithe SD tapa	$50 \text{ kW} \leq C < 150 \text{ kW}$	
	Leibhéal 1 - Pointe luchtaithe SD sármhear	$150 \text{ kW} \leq C < 350 \text{ kW}$	
	Leibhéal 2 - Pointe luchtaithe SD sármhear	$C \geq 350 \text{ kW}$	

Stáisiún Luchtaithe

Is suiteáil fhisiciúil chun feithicil leictreacha a luchtú é stáisiún luchtaithe. Tá aschur uasta cumhachta teoiriciúil ag gach stáisiún, arna shloinneadh i kW. Tá ar a laghad pointe luchtaithe amháin ag gach stáisiún nach féidir freastal ach ar fheithicil amháin ag an am. Is é an líon pointí luchtaithe ag stáisiún luchtaithe a chinneann an líon feithicil is féidir a athluchtú ag an stáisiún sin ag am áirithe. I gcás ina n-athluchtaíonn níos mó ná feithicil amháin ag an stáisiún luchtaithe sin ag am ar leith, dáiltear an t-aschur cumhachta uasta ar na pointí luchtaithe éagsúla, ionas go mbeidh an chumhacht a sholáthraítear ag gach pointe luchtaithe aonair níos ísle ná aschur cumhachta an stáisiúin sin.

Nascaire

Ciallaíonn cónascaire an comhéadan fhisiciúil idir an pointe athluchtaithe nó athbhreoslaithe agus an fheithicil trína malartaítear an breosla nó an fuinneamh leictreach.

An tAistriú Cóir ¹

Is coincheap é an t-aistriú cóir arb é is aidhm dó aistriú ó bhreoslaí iontaise go fuinneamh inbhuanaithe gan pobail nó oibrithe leochaileacha a fhágáil ina ndiaidh. Cinntíonn sé cothroime, cothromas agus cuimsiú trí thacaíocht agus deiseanna a chur ar fáil d'oibrithe agus do phobail a bhfuil tionchar acu orthu, trí thosaíocht a thabhairt don idirphlé sóisialta, agus trí aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide agus leas sóisialach á bhreithniú ag an am céanna. Trí fhreagracht chomhshaoil a chomhcheangal le cothromas sóisialta, féachann cur chuige um aistriú cóir le todhchaí inbhuanaithe a chruthú a rachaidh chun tairbhe do chách, a mhaolaíonn suaitheadh eacnamaíoch, agus a chumhachtaíonn iad siúd a ndéanann an claoclú difear dóibh i dtreo geilleagar ísealcharbóin.

¹ <https://climatejusticealliance.org/just-transition/>

Bonneagar luchtaithe atá inrochtana don phobal

Tá bonneagar luchtaithe atá inrochtana go poiblí ar fáil do gach tiománaí feithiclé leictre. De réir an Rialacháin maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha a foilsíodh in 2023, is é bonneagar luchtaithe atá inrochtana go poiblí ná *bonneagar luchtaithe atá 'suite ag láithreán nó áitreabh atá ar oscailt don phobal i gcoitinne, is cuma an bhfuil an bonneagar breoslaí malartacha suite ar mhaoín phoiblí nó príobháideach, cibé acu an bhfuil teorainneacha nó coinníollacha i bhfeidhm maidir le rochtain ar an láithreán nó ar an áitreabh agus beag beann ar choinníollacha úsáide infheidhme an bhonneagair breoslaí malartacha.'*

Áirítear leis sin, mar shampla, pointí luchtaithe faoi úinéireacht príobháideach atá inrochtana don phobal agus atá suite ar réadmhaoín phoiblí nó príobháideach, amhail carrchlóis phoiblí nó carrchlóis ollmhargaí. Níor cheart stáisiúin luchtaithe le haghaidh scéimeanna roinnte gluaisteán a mheas mar inrochtana don phobal ach amháin má cheadaíonn siad go sainráite rochtain d'úsáideoirí tríú páirtí. Níor cheart pointí luchtaithe atá suite ar mhaoine príobháideacha, a bhfuil rochtain orthu teoranta do chiorcal teoranta neamhchinntithe daoine, amhail go leor páirceála i bhfoirgnimh oifige nach bhfuil rochtain ach ag fostaithe nó ag daoine údaráithe orthu, a mheas mar luchtú a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu.

Srianta inrochtaineachta pointe Luchtaithe

Chun críche an phlean seo, d'fhéadfadh dáileadh na bpointí luchtaithe a bheith bunaithe ar inrochtaineacht neamhshrianta agus srianta:

Inrochtaineacht neamhshrianta 24/7: Sannta nuair is féidir le gach duine rochtain a fháil ar na suíomhanna 24/7.

Inrochtaineacht shrianta: Sannta nuair a chuirtear na pointí luchtaithe in airde ar fhearann príobháideach nó poiblí atá faoi réir srianta sonracha rochtana, cé go bhfuil srianta rochtana neamh-idirdhealaitheacha i bhfeidhm, amhail uaireanta oscailte agus dúnta a úsáid mar riachtanas chun na saoráidí gaolmhara a úsáid. Mar shampla, na pointí athluchtaithe i gcarrchlóis stórais mhóra nó siopaí áise, carrchlóis faoi thalamh, bunaíochtaí óstáin agus lónadóireachta, srl.

Réamhrá ón Aire

Tá Rialtas na hÉireann iontach tiomanta do dhícharbónú iompair chun dul i ngleic leis an athrú aeráide. Soláthróidh feithiclí leictreacha an beart gníomhaíochta is mó san earnáil iompair chun sprioc an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024 a bhaint amach chun astaíochtaí iompair a laghdú 50% faoi 2030. Tá leathnú an ghréasáin luchtaithe feithiclí leictreacha ar leibhéal réigiúnach agus áitiúil sna blianta amach romhainn ríthábhachtach chun glacadh na bhfeithiclí leictreacha is gá a bhaint amach.

Sheol ZEVI, oifig atá lonnaithe sa Roinn Iompair, an Straitéis Náisiúnta um Bonneagar Luchtaithe EV i mí Eanáir 2023 chun feidhmiú céimneach líonra luchtaithe náisiúnta EV a stiúradh agus a chomhordú. Trí leathnú a dhéanamh ar an líonra luchtaithe náisiúnta seo, cinnteofar rochtain phoiblí ar dheiseanna luchtaithe ag láithreacha comharsanachta, cinn scríbe agus láithreacha ar an tslí. Soláthraíonn an Dréachtphlean seo um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha bealach chun bonneagar luchtaithe a sheachadadh ag láithreacha comharsanachta agus cinn scríbe, mar aon le leathnú ar luchtú ardchumhachta ag láithreacha mótarbhealaigh tríd an bPlean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre.

Chomh maith le cuspóir an Rialtais maidir le líonra luchtaithe feithiclí leictreacha a chur i bhfeidhm chun coinneáil chun tosaigh ar an éileamh ón bpobal, d'aontaigh an tAontas Eorpach le déanaí an Rialachán maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha (AFIR), a thiocfaidh i bhfeidhm in 2024. Leis an rialachán seo, tugtar isteach ceanglais bhonneagair luchtaithe bunaithe ar líon na bhfeithiclí saothair éadroim agus feithiclí paisinéirí sa tír. Beidh ról ríthábhachtach ag láithreacha luchtaithe comharsanachta agus cinn scríbe maidir leis an méadú suntasach ar an acmhainn luchtaithe a theastaíonn faoi 2025 a sheachadadh go cothrom, trí dheiseanna luchtaithe atá suite go caoithiúil a thairiscint.

Meastar go mbeidh formhór an éilimh ar tháillí thar oíche sa bhaile fad is nach bhfuil an fheithicil in úsáid. Leagtar amach sa Dréachtphlean seo na príonsabail, na spriocanna agus an bealach chun bonneagar luchtaithe poiblí a leathnú ag láithreacha comharsanachta ina mbeidh an chuid is mó de dhíth ar úsáideoirí EV, agus ag suíomhanna cinn scríbe ina bhfuil breisithe ag teastáil chun soghluaisteacht gan bhriseadh a cheadú. Ag obair i gcomhar le húdarais áitiúla ar fud na hÉireann, tacóidh ZEVI le forbairt na straitéisí réigiúnacha agus áitiúla ina dhiaidh sin chun an Plean seo a aistriú go seachadadh áitiúil ar an talamh.

Is iomaí dúshlán a bhaineann le líonra luchtaithe cothrom agus comhtháite a úsáid a fhreastalaíonn ar riachtanais mhuintir na háite agus na gcuartheoirí. Chun an líonra seo a sheachadadh ar bhealach atá tíosach ar acmhainní, beidh gá le hiarracht dhíríthe agus chomhoibríoch ar fud go leor páirtithe leasmhara chun constaicí a shárú, lena n-áirítear acmhainn eangaí leictreacha agus roghnú na suíomhanna is fearr a oireann do riachtanais úsáideoirí éagsúla. Fáiltíonn an Rialtas roimh an deis oibriú in éineacht leis an earnáil phoiblí, leis an tionscal agus leis an saoránach príobháideach chun na cuspóirí atá leagtha amach sa Phlean seo a bhaint amach chun rochtain ar líonra bonneagair luchtaithe poiblí a leathnú.

Eamon Ryan TD,
An tAire Iompair

Réamhrá

Cuireann an plean seo bealach ar fáil chun líonraí réigiúnacha agus áitiúla de bhonneagar luchtaithe poiblí d'fheithiclí leictreacha a chur ar fáil níos tapa ag limistéir cinn scríbe agus chomharsanachta, i gcomhréir le huaimhianta náisiúnta agus Eorpacha araon maidir le hiompar níos glaine. Cinntíonn an plean seo cur chuige comhtháite caighdeánaithe. Beidh sé faoi stiúir na n-údarás áitiúil, ag obair le chéile chun straitéisí réigiúnacha agus áitiúla a fhorbairt, chun feidhmiú céimneach aontaithe agus éifeachtúil bonneagair luchtaithe a chur chun cinn, rud a éascóidh an t-aistriú cothromasach chuig feithiclí leictreacha.

An Comhthéacs

Agus Éire ag déanamh dul chun cinn i dtreo saol níos inbhuanaithe, tá feithiclí leictreacha (EVanna) tagtha chun cinn mar phríomhghné de na hiarrachtaí le hastaíochtaí carbóin a laghdú san earnáil iompair. B'í sin mar atá, beidh glacadh forleathan le EVanna ag brath ar líonra cuimsitheach bonneagair luchtaithe a bheith ar fáil agus ar inrochtaineacht, iontaofacht agus áisiúlacht an líonra sin. Tá méadú ag teacht de réir a chéile ar líonra na stáisiún luchtaithe poiblí in Éirinn agus níos mó ná 2,400 pointe luchtaithe poiblí ar fáil ar fud na tíre tráth foilsithe an doiciméid seo in 2023.

Ar an leibhéal náisiúnta, is cuid ríthábhachtach den chonair dícharbónaithe iompair a leagtar amach sa Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2024 (CAP24) é dlús a chur faoin aistriú chuig feithiclí leictreacha agus faoi fheabhsuithe ar theicneolaíocht feithiclí, agus is ionann é agus sciar c.2030% den laghdú iomlán ar astaíochtaí iompair atáthar ag iarraidh a bhaint amach. Chun na spriocanna laghdaithe astaíochtaí sin a bhaint amach, ní mór thart ar 30% den fhlít feithiclí a leictriú faoi 2030.

Príomhghné chun na spriocanna seo a bhaint amach ná líonra stáisiún luchtaithe poiblí d'fheithiclí leictreacha a sheachadadh i gcomharsanachtaí agus ag cinn scríbe a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla na n-úsáideoirí. Beidh údarás áitiúla ríthábhachtach chun leathnú na stáisiún luchtaithe sna háiteanna sin a thiomáint go cothrom agus go hinbhuanaithe, mar gheall ar an eolas uathúil atá acu ar a bpobail áitiúla agus ar na deiseanna áitiúla is féidir a ghairíl.

'Oiriúnach do 55' ón Aontas Eorpach

Sprioc a leagan síos chun astaíochtaí GCT a laghdú 55% faoi 2030 agus laghduithe 100% faoi 2035. Go praiticiúil, ciallaíonn sé sin nach mbeidh feithiclí nua ICE ar fáil ar an margadh a thuilleadh tar éis 2035.

An Plean Gnímh don Aeráid

Leagtar síos spriocanna uaimhianacha maidir le glacadh EV, a bhfuil sé mar aidhm acu 30% den fhlít gluaisteán príobháideach náisiúnta a aistriú go leictreach faoi 2030.

Plean Forbartha Náisiúnta

Straitéis pleanála ardleibhéal chun forbairt na hÉireann a threorú sna blianta beaga amach romhainn, lena n-áirítear le tacaíocht an rialtais do bhonneagar luchtaithe EV.

An Beartas Náisiúnta maidir le Soghluaisteacht Inbhuanaithe

Ba cheart do straitéisí agus pleananna luchtaithe d'fheithiclí leictreacha an creat straitéiseach seo don taisteal gníomhach agus don iompar poiblí a chomhlánú agus tacú leis.

Straitéis Bonneagair Luchtaithe d'Fheithiclí leictreacha

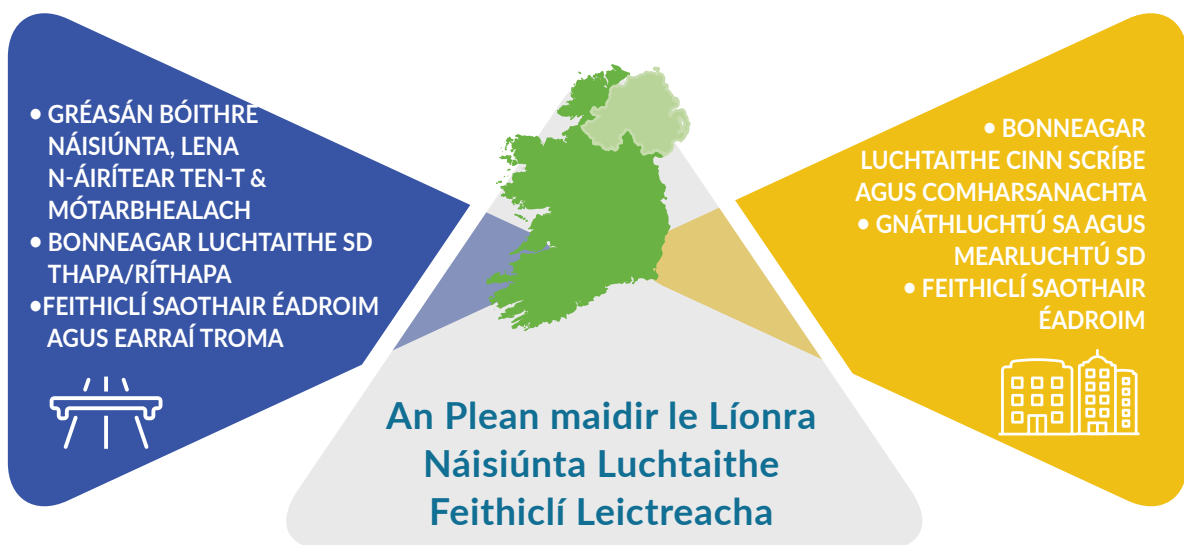
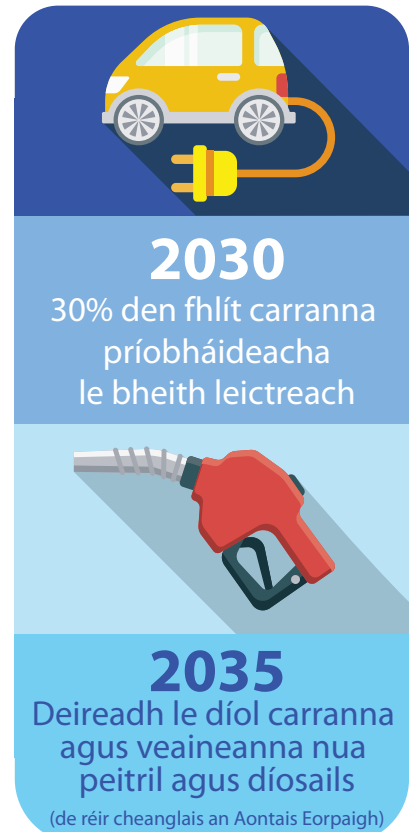
Fíor 1 - Comhthéacs beartais náisiúnta agus idirnáisiúnta

An Straitéis Náisiúnta

Chun tacú le seachadadh na spriocanna seo, i mí Eanáir 2023, d'fhoilsigh Feithiclí Astaíochtaí Nialasacha Éireann (ZEV) Straitéis Bonneagair Luchtaithe EV 2022-2025. Leagtar amach anseo an cur chuige náisiúnta maidir le bonneagar luchtaithe a chur i bhfeidhm ar fud na hÉireann chun an glacadh le feithiclí leictreacha a bhrú chun cinn. Dírítear sa straitéis ar conas luchtú baile, comharsanachta, cinn scríbe agus ar an tslí a sheachadadh do chineálacha éagsúla feithiclí trí mheascán de ghrúpaí seachadta a bhfuil páirtithe leasmhara san earnáil phoiblí agus san earnáil príobháideach araon, grúpaí seachadta príobháideacha agus poiblí-príobháideacha páirteach iontu.

Tá an Straitéis seo ag teacht leis an ngá práinneach le dul i mbun gnímh chun aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide agus leis an ngá le hAistriú Cóir agus straitéiseach chuig modhanna inbhuanaithe taistil. Tá an Straitéis seo bunaithe ar shraith bunphrionsabal (Fíor 3) atá mar bhonn ag cur i bhfeidhm an bhonneagair luchtaithe feithiclí leictreacha sna deich mbliana romhainn. Tá na prionsabail seo ann i gcomhthéacs an athraithe aeráide, an ghéarghá atá le córas iompair na hÉireann a dhíchárbónú, agus na deise chun tairbhí an aistrithe soghluaisteacha leictrigh a uasmhéadú do gach saoránach.

Bhí Plean Forfheidhmithe ag gabháil leis an Straitéis Náisiúnta ina raibh sraith tosaigh gníomhartha agus táirgí insoláthartha chun tacú le seachadadh na straitéise. Áiríodh leis sin forbairt an doiciméid seo agus an Phlean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre, a seoladh i gcomhair comhairliúcháin i Meán Fómhair 2023. Tá an plean seo le haghaidh bonneagar luchtaithe comharsanachta agus cinn scríbe comhlántach leis seo, a dhíríonn ar leathnú náisiúnta an ghréasáin luchtaithe ardchumhachta ar bhóithre an Mhótarbhealaigh, Ten-T agus Náisiúnta.

An Plean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre

An Plean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha

Fíor 2 – Plean deiridh maidir le Líonra Náisiúnta Luchtaithe d'Fheithiclí Leictreacha

An Raon Feidhme

Leis an bPlean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha, cuirtear bealach chun cinn ar fáil chun bonneagar luchtaithe a sheachadadh go cothrom ar an leibhéal náisiúnta agus áitiúil chun tacú leis na hiarrachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta astaíochtaí carbóin a bhaineann le hiompar a laghdú tríd an aistriú chuig feithiclí astaíochtaí nialasacha do gach úsáideoir. Leagtar amach sa phlean conair, ag cloí leis na bunphrionsabail thíos atá leagtha amach sa Straitéis Bonneagair, chun bonneagar luchtaithe a sholáthar go hinbhuanaithe ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta.

Fíor 3 – Bunphrionsabail

Agus rátaí glactha EV ag fás agus deireadh á chur de réir a chéile le feithiclí astaithe carbóin, méadóidh éileamh ar luchtú poiblí áisiúil. Go háirithe i gceantair iargúlta agus iad siúd nach bhfuil rochtain lasmuigh den tsráid acu ar dheiseanna luchtaithe, tá sé ríthábhachtach bonneagar a úsáid chun a chinntiú go mbeidh rochtain ag cónaitheoirí ar luchtú poiblí inacmhainne agus áisiúil - go háirithe i gceantair ina bhfuil roghanna eile iompair gann. Ag an am céanna, is féidir le luchtú poiblí ag láithreacha cinn scríbe an riachtanas luchtaithe a chomhlíonadh agus tacú le rochtain ar na gníomhaíochtaí atá lonnaithe ann trí áit a chur ar fáil don bhreiseiú, go háirithe in áiteanna níos iargúlta cosúil le páirceanna náisiúnta nó in óstáin chun freastal thar oíche agus cuairteoirí lae.

Is iad cuspóirí an Phlean seo ná:

- 1) Tacú le seachadadh pleananna áitiúla agus réigiúnacha dea-shainithe le haghaidh líonra athléimneach, féinchothaitheach, a sheasfaidh an aimsir lena n-íoslaghdaítear tacaíochtaí maoinithe poiblí agus a fhreastalaíonn ar riachtanais úsáideoirí.
- 2) I gcomhpháirtíocht le príomhpháirtithe leasmhara, tacú le leathnú comhordaithe agus luathaithe líonra luchtaithe EV cinn scríbe agus comharsanachta a thagann le beartais r-shoghluaisteachta níos mó.
- 3) Bealach a chur ar fáil chun spriocanna bonneagair náisiúnta a bhaint amach chun tacú le riachtanais AFIR agus cuspóirí an Phlean Um Gníomhú ar son na hAeráide araon.

Is iad na húdaráis áitiúla a bheidh i gceannas ar an leathnú luathaithe ar an mbonneagar luchtaithe cinn scríbe poiblí agus comharsanachta le tacaíocht agus i gcomhpháirtíocht le comhlachtaí eile san earnáil poiblí, le grúpaí san earnáil phríobháideach agus le páirtithe leasmhara eile.

Ról Criticiúil na nÚdarás Áitiúil maidir le Dlús a chur le Seachadadh Bonneagair

Tá údarás áitiúla oiriúnach go hidéalach chun dlús a chur le soláthar bonneagair luchtaithe ar an leibhéal áitiúil atá inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de agus is fearr a chinntíonn rochtain chothrom do chách. Tá údarás áitiúla in áit mhaith le:

- tuiscint dhomhain ar riachtanais na bpobal áitiúil,
- mórthionscadail bhonneagair a chur ar fáil, lena n-áirítear,
- úinéireacht suíomhanna oiriúnacha láithreáin,
- cumas acmhainní príobháideacha agus cistiú a ghíaráil trí chonarthaí agus trí fheidhmeanna pleanála,
- an cumas tionscadail bhonneagair EV a ailíniú le beartais, straitéisí agus tionscadail náisiúnta agus áitiúla (e.g., gníomhú ar son na haeráide, taisteal gníomhach, ríomh-shoghluaisteacht, bainistiú éilimh, tithíocht agus tionscadail bhonneagair), agus
- cumas tionscadail a chomhordú agus a sheachadadh thar theorainneacha contae i gcomhpháirtíocht le húdarás áitiúla eile agus le príomhpháirtithe leasmhara.

Chun seachadadh an Phlean Náisiúnta a chomhordú le TII, déanfaidh gníomhaireachtaí rialtais, ESB Networks, príomhpháirtithe leasmhara eile, údarás áitiúla agus limistéir réigiúnacha straitéisí maidir le bonneagar luchtaithe d'fheithiclí leictreacha agus pleananna forfheidhmithe a fhorbairt. Beidh ZEVI ag cur treoir ar fáil d'Údarás Áitiúla chun a straitéisí agus a bpleananna forfheidhmithe ina dhiaidh sin a fhorbairt. Comhlánóidh na straitéisí seo beartais, straitéisí agus pleananna náisiúnta agus áitiúla lena n-áirítear an Plean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre agus an Plean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha, agus leagfar amach spriocanna le haghaidh bonneagar luchtaithe áitiúil ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta. Beidh na straitéisí áitiúla seo ríthábhachtach chun tacú leis an dul chun cinn i dtreo oibleagáidí laghdaithe astaíochtaí a bhaineann le hiompar a bhaint amach a leagtar amach i ngach ceann de Phleananna Gníomhaíochta Aeráide na nÚdarás Áitiúil.

Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Measúnacht Chúí

Rinneadh Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (MST) ar an bplean seo. Tá an tuarascáil timpeallachta a ullmhaíodh mar chuid den phróiseas MST le foilsíú i gcomhair comhairliúcháin i dteannta an phlean seo agus úsáidfeadh na haighneachtaí a gheofar lena chinntiú go dtabharfar aghaidh ar cheisteanna timpeallachta sa Phlean Deiridh um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha.

Rinneadh Scagadh le haghaidh Measúnú Cuí agus rinneadh scagadh ar an bplean seo. Rinneadh breithniú ar thionchar an phlean (leis féin nó i gcomhar le tionscadail nó pleananna eile) ar shláine láithreán Natura 2000 i ndáil le cuspóirí caomhnaithe, struchtúr agus feidhm na láithreán. I gcás go sainaitheofar aon bhearta maolaithe de réir mar a éilítear sa phróiseas seo, cuirfeadh iad sin san áireamh sa phlean deiridh.

1

**Ciall Cheannaithe ó
Thaithí Idirnáisiúnta**

Bhí foghlaim ó thaithí idirnáisiúnta lárnach i bhforbairt an phlean seo, ag cur ar chumas glacadh le dea-chleachtas, ag aithint deacrachtaí féideartha atá le seachaint, agus ag cur bonn eolais faoi chur i bhfeidhm éifeachtúil agus éifeachtach.

Chun tacú le glacadh agus úsáid fhorleathan EV, tá méadú ar luchtú a bhfuil rochtain ag an bpobal air ag cineálacha éagsúla suímh ag díriú níos mó ar iarrachtaí ar fud náisiúin na hEorpa chun freastal ar éagsúlacht mhéadaitheach úsáideoirí EV. Agus an Plean um Líonra Luchtaithe Réigiúnach agus Áitiúil d'Fheithiclí Leictreacha agus an Plean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre araon á n-ullmhú, rinneadh eispéiris rathúla idirnáisiúnta a mheas agus a oiriúnú d'fhonn bonn eolais a chur faoi leathnú an líonra luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta in Éirinn (féach Fíor 4).

Fíor 4- Ciall Cheannaithe ó Thaithí Rathúla Idirnáisiúnta

1.1 Socrú Spriocanna Soiléire chun Leathnú a Threorú

Trí spriocanna soiléire a leagan síos a bhfuil spriocanna intomhaiste mar bhonn taca leo do bhonneagar luchtaithe EV, cuidítear le fócas a threorú ar fud grúpaí páirtithe leasmhara éagsúla. Mar shampla, tá sé mar aidhm ag an lórua deireadh a chur de réir a chéile le díol na bhfeithiclí nua astaíochtaí neamh-nialasacha faoi 2025. Chun tacú leis an sprioc seo agus chun an t-aistriú chuig EVanna a rianú, díriodh go príomha ar luchtú baile agus cónaithe a leathnú. Sa Danmhairg, tá sprioc leagtha síos ag an bparlaimint go mbeadh milliún carr leictreach agus hibrideach ar an mbóthar sa tír faoi 2030 agus, chuige sin, caithfear ciorcad luchtaithe a bheith i ngach teach nua.

1.2 Cur Chuige Comhordaithe

Tá comhordú le páirtithe leasmhara, lena n-áirítear údaráis áitiúla, comhlachtaí fuinnimh agus soláthraithe bonneagair luchtaithe ríthábhachtach lena chinntiú go gcuirfear bonneagar luchtaithe ar fáil ar bhealach éifeachtach. Sa Ríocht Aontaithe, bhí comhoibriú idir údaráis áitiúla de dhíth ar an gciste um Bonneagar Feithiclí Leictreacha Áitiúla (LEVI). Tharraing comhoibriú ar fud limistéir údaráis áitiúil agus buirgí Londain leibhéal arda infheistíochta príobháidí agus ag an am céanna cuireadh leis an deis tras-fhóirdheonú idir suíomhanna pointí luchtaithe atá inmharthana ó thaobh tráchtála de, agus iad siúd nach bhfuil chomh tráchtála ach a bhfuil tábhacht shóisialta leo.

1.3 Maoiniú agus Tacaíocht a Chur ar Fáil

Chun líonra a sheachadadh a spreagann agus ar féidir leis tacú le glacadh EV atá ag fás, d'fhéadfadh go mbeadh gá le maoiniú i gcás ina dteipeann ar an margadh príobháideach céim isteach. I measc na bpríomhchoimhneachtaí ar fud scéimeanna cistiúcháin i dtíortha Eorpacha eile tá coinníollacha cómhaoinithe, méideanna difreáilte cistiúcháin de réir cineálacha luchtairí agus ceanglais inrochtaineachta poiblí, agus tacaíocht do chostais chaipitil (suiteáil, mar shampla) seachas costais oibríochtúla fhadtéarmacha. Sa Ríocht Aontaithe, baineadh úsáid as ciste LEVI chun tacú le baill foirne agus acmhainní chun cabhrú le húdaráis áitiúla a straitéisí agus a bpleananna luchtaithe EV a fhorbairt. De réir mar a fhásann glacadh EV agus de réir mar a thiocfaidh líonra luchtaithe poiblí chun bheith ina ghnóthas brabúsach, is lú an gá a bheidh le maoiniú poiblí le haghaidh feidhmiú céimneach bonneagair, ach beidh gá fós le treoir agus maoirseacht ar an líonra luchtaithe chomh maith le maoiniú taighde chun tuilleadh nuálaíochta a dhéanamh.

1.4 Infheistíocht Phríobháideach a Spreagadh

Léiríonn ciall cheannaithe ó mhargaí atá níos aibí ó thaobh feithiclí leictreacha de go mbíonn infheisteoirí príobháideacha lánsásta costais forbartha an bhonneagair luchtaithe a chomhroinnt ach na dreasachtaí cearta a bheith ar fáil. Mar shampla, tá bearta éagsúla curtha i bhfeidhm ag rialtas na Gearmáine, ar tír i mbonneagar luchtaithe le hinfeistíocht phríobháideach a spreagadh i mbonneagar luchtaithe, amhail nósanna imeachta simplithe um cheadú agus rochtain ar mhaoiniú poiblí. San Ísiltír, mar shampla, cuireadh maoiniú náisiúnta ar fáil d'údaráis áitiúla agus réigiúnacha chun luchtairí a shuiteáil ar an gcoinníoll go raibh siad ar aon dul leis an ranníocaíocht sin ó chainéal eile amhail cuirí chun tairisceana le haghaidh socrú lamháltais. In Oxford, an Ríocht Aontaithe, suiteáladh ollmhol ag suíomh páirceála agus taistil le meascán de luchtairí SA méarthapa agus mall chun freastal ar riachtanais éagsúla úsáideoirí agus ag an am céanna feabhas a chur ar inmharthanacht airgeadais an ollmhoil a oibriú.

Ba cheart do rialtais caighdeánú a chinntiú agus a spreagadh chun eispéireas an úsáideora a fheabhsú agus chun imlonnú éifeachtúil bonneagair a áirithiú, chomh maith le réimsí eile a dhéanann difear d'eispéireas an úsáideora.

1.5 Caighdeánú agus Eispéireas an Úsáideora

Ba cheart do rialtais caighdeánú a chinntiú agus a spreagadh chun eispéireas an úsáideora a fheabhsú agus chun imlonnú éifeachtúil bonneagair a áirithiú, chomh maith le réimsí eile a dhéanann difear d'eispéireas an úsáideora. Cé go rialófar cuid de na réimsí sin tríd an Rialachán maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha atá ar na bacáin, beidh ar rialtais féachaint chuige nach mbeidh aon bhearnaí ann agus go mbeidh comhleanúnachas ann ar an leibhéal náisiúnta le muinín a chinntiú agus le heispéireas foriomlán an chustaiméara a fheabhsú. Tá cuid mhór de rath na hÍsiltíre maidir le glacadh EV a chur chun cinn inchurtha i leith caighdeáin náisiúnta idir-inoibritheachta agus prótacail fánaíochta a thabhairt isteach go luath. Achtaíodh na caighdeáin seo breis agus deich mbliana ó shin a chuir le hinrochtaineacht fheabhsaithe do thiománaithe EV.

Ina theannta sin, thar inúsáidteacht an trealaimh luchtaithe féin, ba cheart go gcuimseodh breithnithe maidir le húsáid pointe luchtaithe eispéireas iomlán an úsáideora lena n-áirítear na gníomhaíochtaí agus na riachtanais ar féidir freastal orthu le linn an tseisiúin luchtaithe. I dtairiscintí maoinithe le déanaí ón tSualainn, dreasaíodh tairgeoirí chun dul níos faide ná na riachtanais chaighdeánacha trí chritéir "Fiúntais" a thairiscint, lena n-áirítear rochtain ar leithris agus ar sheirbhísí áise a sholáthar laistigh de 300m.

1.6 Pleanáil a dhéanamh le haghaidh Líonra Acmhainneach a sheasfaidh an aimsir

Ciallaíonn bonneagar luchtaithe díonadh sa todhchaí smaoinéamh ar conas is féidir le luchtairí fanacht luachmhar agus úsáideach i dtírdhreach atá ag athrú go tapa. Ba chóir crua-earraí agus bogearraí a thógáil le caighdeáin chun athruithe agus oiriúnuithe síos an líne a cheadú. Mar shampla, is tionscnamh de chuid fhondúireacht ELaadNL san Ísiltír é an Prótacal Pointe Luchtaithe Oscailte (OCPP) agus soláthraíonn sé modh trínar féidir le córais bhainistíochta luchtaithe cumarsáid a dhéanamh le stáisiúin luchtaithe beag beann ar an oibreoir. Ciallaíonn sé sin freisin, i gcás ina scoirfidh soláthraí córais pointe luchtaithe aonair de bheith ann, go bhfuil an pointe luchtaithe cosanta sábháilte agus gur féidir leis aistriú chuig soláthraí eile.

1.7 Monatóireacht agus Measúnú Leanúnach

Ba cheart sraith shoiléir táscairí, atá ailínithe le spriocanna, a shainiú chun treoir a thabhairt do na ceanglais sonraí maidir le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an dul chun cinn maidir le líonra luchtaithe a rolladh amach chun freastal ar riachtanais amach anseo, cumas an líonra reatha úsáideoirí EV a shásamh, agus

aon tionchar a bheidh ag an líonra ar acmhainní seachtracha amhail éilimh fuinnimh. Tá modhanna éagsúla ann chun monatóireacht agus meastóireacht a dhéanamh ar obair, amhail dul i gcomhairle leis an bpobal i gcoitinne chun aiseolas a fháil uathu nó íoschaighdeán agus spriocanna a leabú laistigh de chonarthaí le tríú páirtithe chun ardchaighdeán seirbhíse a chinntiú chun glacadh leanúnach EV a spreagadh. Tá suirbhéanna rialta coimisiúnaithe ag rialtas na Sualainne, cuir i gcás, lena mheas cé chomh sásta agus a bhíonn tiománaithe feithiclí leictreacha leis an mbonneagar luchtaithe sa tír. Faoi dhlíthe nua atá beartaithe ag an Rialtas sa Ríocht Aontaithe, beidh ar líonraí mearluchtaithe d'fheithiclí leictreacha ráta iontaofachta 99% a bhaint amach. Chun luach an fhaireacháin agus na meastóireachta a threisiú, ceanglaítear le AFIR go mbeidh Creat Beartais Náisiúnta ag gach Ballstát ae chun ceanglais AFIR a chur i bhfeidhm agus ba cheart an dul chun cinn a dhéantar maidir leis na ceanglais sin a chur chun feidhme a thuiriscíú gach dhá bhliain chun an cur chuige imlonnaithe a chur in iúl.

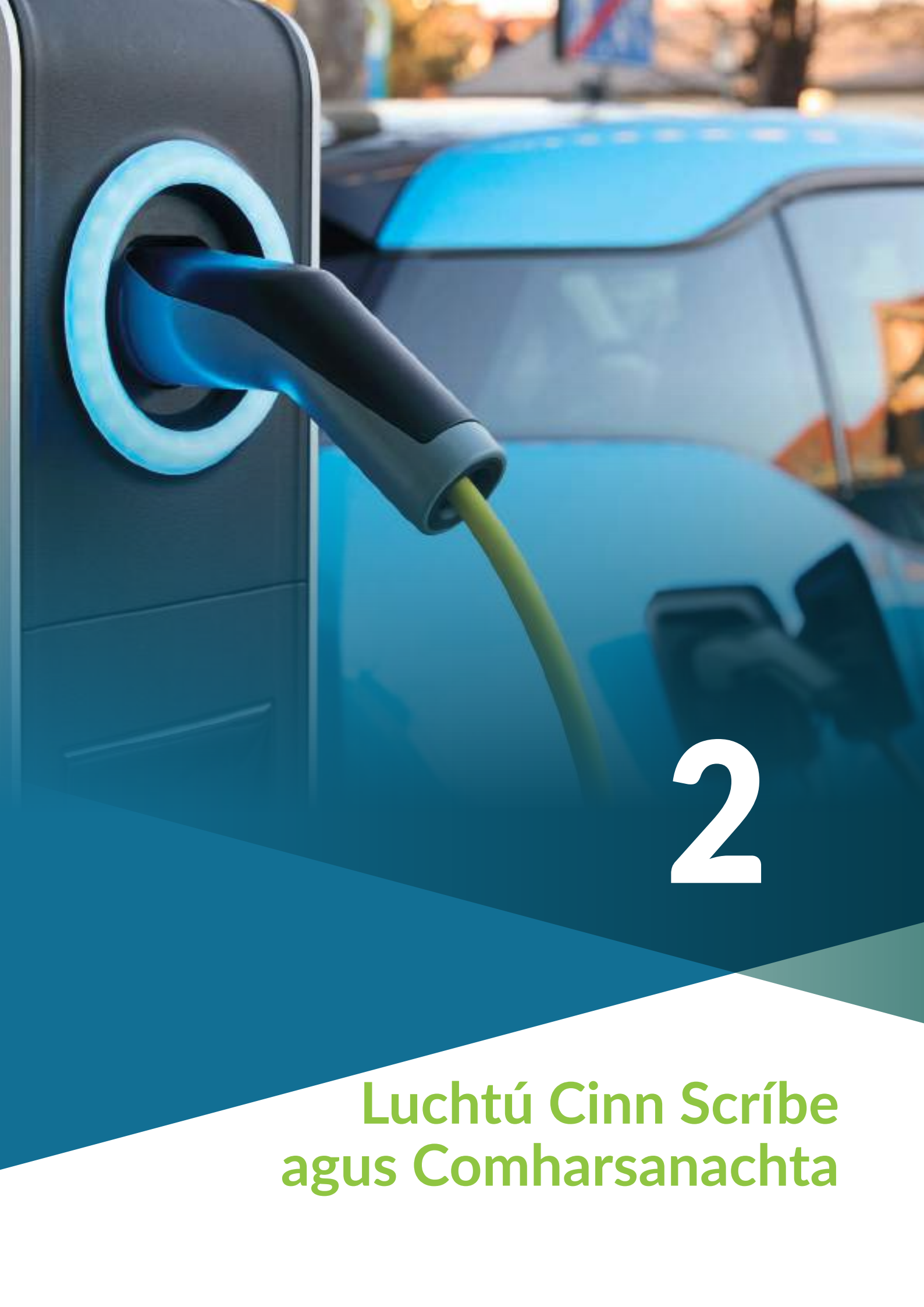
1.8 Feabhas a chur ar Rochtain Chothromasach

Cé go raibh rochtain den chuid is mó acu siúd a cheannaigh feithiclí leictreacha go luath ar phointí luchtaithe tí príobháideacha a suiteáladh i ngaráistí agus i gcabhsáin phríobháideacha, ciallóidh an t-ollghlacadh le feithiclí leictreacha gur lú an seans go mbeidh fáil ag gach duine ar dheiseanna le luchtú lasmuigh den tsráid. Is modh luchtaithe is fearr é luchtú baile toisc go dtugann luchtairí baile féidearthachtaí luchtaithe áisiúla thar oíche, agus freisin toisc gur féidir le húnéirí EV, trí luchtú san oíche, leas a bhaint as na rátaí leictreachais lasmuigh den bhuaic níos ísle.

Tá sé ríthábhachtach aithris a dhéanamh ar an bhféidearthacht atá ann iompar luchtaithe tí a dhéanamh dóibh siúd nach bhfuil rochtain acu ar pháirceáil lasmuigh den tsráid, trí rochtain a sholáthar ar luchtairí comharsanachta a thairgeann luasanna luchtaithe níos moille mar chúiteamh ar sheisiún luchtaithe níos éifeachtaí ó thaobh costais de chun rochtain ar réitigh luchtaithe ar chostas íseal a chumasú, go háirithe d'úsáideoirí ioncaim níos ísle. Chun tacú leis an aistriú chuig feithiclí astaíochtaí nialasacha i Hackney, Londain, áit nach bhfuil feithicil ach ag an tríú cuid de na cónaitheoirí, tá meascán de luchtú comharsanachta mall agus tapa á shuiteáil ag an mbuirg. Tá sé i gceist go gcabhróidh na luchtairí seo le luchtáil EV a éascú i gceantar atá ag brath go mór ar pháirceáil ar an tsráid, chun únéirí feithiclí príobháideacha a spreagadh chun aistriú chuig EVanna agus chun aistriú chuig clubanna carranna EV a spreagadh maidir le húsáid feithiclí príobháideacha.

1.9 Na Príomhrudaí a Fuarthas Amach

Chun líonra luchtaithe poiblí EV a fhreastalaíonn ar riachtanais úsáideoirí a phleanáil, agus a sheachadadh ar deireadh thiar, tógann an plean seo ar thaithí idirnáisiúnta chun an próiseas a threorú ó fhorbairt straitéise go seachadadh agus oibriú. In Éirinn, tá an líonra luchtaithe poiblí á thiomáint den chuid is mó ag tionscnaimh phríobháideacha faoi thionchar an mhargaidh a fhreagraíonn don éileamh, rud a fhágann go bhfuil bonneagar á úsáid go príomha i gceantair ardtrácha agus inmharthana ó thaobh na heacnamaíochta de. Chruthaigh sé seo éagothroime sa líonra a d'fhéadfadh pobail tearcchoimeáda agus réigiúin iargúlta a fhágáil amach. Ní chuireann an cur chuige seo bonneagar ar fáil go leordhóthanach i réimsí ina bhfuil glacadh EV fós íseal, ach d'fhéadfadh glacadh méadú le soláthar bonneagair luchtaithe phoiblí. Trí phleanáil straitéiseach a dhéanamh ar an líonra bonneagair luchtaithe phoiblí, go háirithe i gcomharsanachtaí chun tacú le luchtú cónaithe agus ag cinn scríbe chun tacú le luchtú áitiúil, cinntítear go bhfuil bonneagar luchtaithe ag teacht le héilimh athraitheacha úsáideoirí feithiclí leictreacha, spreagann sé glacadh níos mó agus tacaíonn sé le córas iompair níos cuimsithí.

2

**Luchtú Cinn Scríbe
agus Comharsanachta**

Tugtar forbheathnú sa chaibidil seo a leanas ar phríomhthréithe na suíomhanna luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta, na riachtanais éagsúla a d'fhéadfadh a bheith ag úsáideoirí agus iad ag teacht ar na suíomhanna sin agus conas is féidir tacú leo sin trí dhearadh bonneagair luchtaithe spriocdhrithe. Tugtar forléargas ann freisin ar na príomhpháirtithe leasmhara a bhfuil baint acu le líonra bonneagair luchtaithe áitiúil agus cás-staidéir a thiomáint agus tacú leo chun na cineálacha éagsúla cur chuige maidir le freastal ar riachtanais úsáideoirí a léiriú.

2.1 Forléargas ar Láithreacha Luchtaithe Cinn Scríbe agus Comharsanachta

Is féidir an luchtú d'fheithiclí leictreacha a dhearadh le bheith suite ag cineálacha éagsúla suímh chun gníomhaíochtaí comhthráthacha éagsúla a chomhlánú; mar sin féin, is iad na trí phríomhchineál luchtaithe phoiblí ná an luchtú ar an tslí, an luchtú cinn scríbe agus an luchtú comharsanachta. Cé go ndíríonn an plean seo ar na cineálacha luchtaithe a bhaineann le suíomhanna cinn scríbe agus comharsanachta, tugtar forléargas gairid ar chineálacha éagsúla suíomhanna luchtaithe i dTábla 1.

Cineálacha Luchtaithe a Bhaineann leis an bPlean seo					
Cineál Luchtú	 (Iasmuigh den tsráid)	 Ionad Oibre	 Ceann Scríbe	 Comharsanacht	 Ar an tSlí
Rochtain	Príobháideach	Leath-phríobháideach	Leathphoiblí / Poiblí	Poiblí	Poiblí
Suíomhanna tipiciúla	Cabhsáin phríobháideacha	Spásanna/láithreáin páirceála príobháideacha curtha in áirithe d'fhostaithe	Láithreáin páirceála faoi úinéireacht phríobháideach ag bunaíochtaí cosúil le hóstáin, bialanna, agus ionaid leighis agus carrchlóis faoi úinéireacht phoiblí ar an tsráid nó ag nithe is díol spéise do leabharlanna, páirceanna agus áiseanna áineasa	Ar an tsráid i gcomharsanachtaí cónaithe nó limistéir oiriúnacha eile le háitribh gan rochtain ar pháirceáil eis-sráide	Ag stáisiúin seirbhíse nó carrchlóis feadh bóithre náisiúnta agus mótarbhealaí
Cás Gnáth-úsáide	Luchtú thar oíche	Luchtú i rith an lae, laethanta seachtaine	Luchtú i rith an lae agus tú ag déanamh teachtaireachtaí / gníomhaíochtaí gnóthais nó carrchlóis fadchónaithe, i.e. páirceáil agus taisteal	Luchtú thar oíche	Athluchtú le linn turais níos faide
Aschur Cumhachta	Catagóir 1 (SA) <ul style="list-style-type: none"> ● Pointe luchtaithe SA mall, aon phas 	Catagóir 1 (SA) <ul style="list-style-type: none"> ● Pointe luchtaithe SA meánluais, trí phas 	Catagóir 2 (SD) <ul style="list-style-type: none"> ● Pointe luchtaithe SD mall ● Pointe luchtaithe SD tapa ● Leibhéal 1 - Pointe luchtaithe SD sármhear Catagóir 1 (AC) le haghaidh fanachta faid théarmaigh	Catagóir 1 (SA) <ul style="list-style-type: none"> ● Pointe luchtaithe SA mall, aon phas ● Pointe luchtaithe SA meánluais, trí phas 	Catagóir 2 (SD) <ul style="list-style-type: none"> ● Leibhéal 1 - Pointe luchtaithe SD sármhear ● Leibhéal 2 - Pointe luchtaithe SD sármhear
Úinéir an Limistéir Pháirceála	Cónaitheoir príobháideach	Fostóir	Gnó Príobháideach, Comhlacht Poiblí, Údarás Áitiúil	Gnó Príobháideach, Comhlacht Poiblí, Údarás Áitiúil	Gnó Príobháideach, Comhlacht Poiblí, Údarás Áitiúil

Tábla 1 - Cineálacha coitianta suímh luchtaithe

Ba cheart luchtú cinn scríbe a mheas ag láithreacha cinn scríbe turais inar féidir le daoine a gcarr a luchtú fad is atá sé páirceáilte agus iad ag tabhairt faoi ghníomhaíochtaí gnó nó fóillíochta, nó ag idirmhalartaithe iompair, cosúil le saoráidí páirceála agus taistil. Ba cheart meánuaireanta maireachtála a chur san áireamh i socrúchán, líon agus leibhéal cumhachta an bhonneagair luchtaithe.

Is féidir luchtú cinn scríbe a sholáthar i bhfoirm teaghlaim de pedestals luchtaithe DC agus AC nó ceachtar díobh: i gcás gach suímh ba cheart go n-oirfeadh an cineál luchtaithe a sholáthraítear don chás úsáide. Tá stáisiúin luchtaithe tapa DC suite go straitéiseach ag cinn scríbe ar nós carrchlóis phoiblí agus phríobháideacha, óstáin, bialanna, ionaid siopadóireachta, nithe is díol spéise do thurasóirí, agus áiseanna áineasa. Tá na stáisiúin luchtaithe AC atá níos moille suite go príomha ag cinn scríbe a bhaineann le tréimhsí cuairte níos faide, mar shampla, saoráidí páirceála agus taistil. In áiteanna eile, d'fhéadfadh meascán de chineálacha luchtaithe a bheith oiriúnach i gcás ina bhfuil éagsúlachtaí níos láidre i riachtanais úsáideoirí agus amanna a bhfuiltear ag súil leo mar gheall ar an meascán gníomhaíochtaí atá inrochtana ag an suíomh sin.

Freastalaíonn luchtú comharsanachta ar chónaitheoirí chun stáisiúin luchtaithe a sholáthar i gceantair chónaithe gan rochtain ar pháirceáil eas-sráide agus ar luchtú tí. Is iondúil go mbíonn na luchtairí seo lonnaithe in áiteanna chun rochtain a sholáthar ar pháirceáil ar an tsráid, ach is féidir iad a ghrúpáil mar mhol i gcomharsanacht ina bhfuil páirceáil ar an tsráid teoranta.

Níos moille, is fearr le seastáin luchtaithe AC le haghaidh luchtaithe chomharsanachta i gceantair chónaithe. Tá sé de bhuntáiste ag luchtú mall a bheith níos éifeachtaí ó thaobh costais don úsáideoir deiridh ná luchtú ardchumhachta, rud a fhágann go bhfuil limistéir chónaithe ina bhfuil luchtú thar oíche níos coitianta ar na suíomhanna idéalacha chun na luchtairí seo a sholáthar. Is minic a bhíonn bacainní ar shuiteáil amhail páirceáil theoranta ar an tsráid os comhair luchtairí AC. Tá siad níos lú costasach a shuiteáil ná DC ach níl an cás gnó chomh láidir mar gheall ar sheachadadh luchtaithe níos moille agus láimhdeachais úsáideoirí. Spreagann luchtú comharsanachta luchtú seachbhuaice, rud a chuidíonn le buaicéileamh leictreachais a laghdú agus strus ar an eangach cumhachta a íoslaghdú.

2.2 Aghaidh a thabhairt ar Riachtanais Roinnt Úsáideoirí i bPleanáil Líonra Luchtaithe Cinn Scríbe agus Comharsanachta

D'fhorbair an Straitéis um Bonneagar Luchtaithe Feithiclí Leictreacha 2022-2025 daoine chun bonn eolais a chur faoi fhorbairt pleananna bonneagair luchtaithe EV trí thuiscint níos fearr a fháil ar eispéireas an úsáideora. Chun luchtú cinn scríbe agus comharsanachta a sheachadadh a fhreastalaíonn ar riachtanais úsáideoirí, forbraíodh daoine (Tábla 2) chun an raon dúshlán a d'fhéadfadh a bheith roimh chineálacha éagsúla úsáideoirí a ghabháil agus conas ba cheart aghaidh a thabhairt orthu agus iad a chomhtháthú i bpleanáil líonra amach anseo.

Ba cheart na cineálacha éagsúla úsáideoirí sin a chur san áireamh agus suíomhanna á roghnú chun bonneagar luchtaithe a úsáid. Meallann suíomhanna áirithe cineálacha éagsúla úsáideoirí atá ag tabhairt faoi chineálacha éagsúla gníomhaíochta ag an suíomh sin ag amanna éagsúla den lá. Mar shampla, d'fhéadfadh suíomh a bheith i gcomharsanacht úsáide measctha, ag mealladh cuairteoirí lae chuig na siopaí agus na seirbhísí áitiúla, agus ag an oíche bíonn cónaitheoirí ag páirceáil sa cheantar. Tá na suíomhanna seo thar a bheith luachmhar mar shuíomhanna luchtaithe féideartha EV mar gheall ar an ngníomhaíocht go minic sa chomharsanacht. Freastalaíonn suíomhanna mar seo le luchtairí cuachta, mar shampla DC tapa agus pointí luchtaithe AC mall ar riachtanais úsáideoirí éagsúla agus is féidir leo a chinntiú nach bhfuil an bonneagar luchtaithe tearcúsáidte.

Pearsana	Cur síos	Príomhábhair Imní	Tacaíochtaí
 <p>Úsáideoirí Roinnte Carranna</p>	<p>Bíonn siad ag brath go rialta ar iompar poiblí nó ar mhodhanna gníomhacha chun rochtain a fháil ar a ngníomhaíochtaí laethúla, mar sin níl a gcarr féin acu. Nuair a éilíonn siad feithicil phríobháideach chun turais a chríochnú, mar shampla le haghaidh turais deireadh seachtaine ar shiúl nó chun dul ar thuras siopadóireachta níos mó, úsáideann siad feithicil club roinnte carranna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gan an ceallra a bheith lán nuair a fhaigheann siad an carr ar cíos • Fáil ar luchtú atá inrochtana go háisiúil ag cinn scribe deiridh chun an fheithicil a luchtú ionas nach mbeidh am díomhaoin ag fanacht leis an bhfeithicil luchtú • Rochtain fhorleathan a bheith acu ar phointí luchtaithe, in ainneoin oibreoirí éagsúla • Fineáil a fháil toisc gur thug siad an carr ar ais gan an cealla a luchtú • Luas an luchtú chun tionchar an ama atá ag fanacht ar an tréimhse chíos a laghdú 	<ul style="list-style-type: none"> • Eolas nuair a bhíonn carr á chur in áirithe faoin áit le luchtú agus faisnéis fíor-ama faoi cé acu an bhfuil an luchtaithe ar fáil • Éasca le híocaíocht - ní gá cártaí nó aipeanna iolracha chun na chargers a úsáid • Eolas soiléir ag na pointí luchtaithe maidir leis na luasanna luchtaithe agus conas an fheithicil a luchtú • Infhaighteacht méar-luchtaithe chun am a laghdú
 <p>Comaitéirí Fadraoin</p>	<p>Braitheann siad ar a gcarr don chuid is mó dá gcuid turas mar gheall ar an easpa roghanna malartacha inbhuanaithe agus áisiúla atá ar fáil dóibh. Níl teacht acu ar luchtú príobháideach, lasmuigh den tsráid agus bíonn siad ag brath go mór ar luchtú poiblí ar an tsráid chun luchtú go héasca sábháilte thar oíche in aice lena dteach. Mar gheall ar a n-achair tiomána laethúla substaintiúla agus na teachtaireachtaí breise a chaithfidh siad a réachtáil, b'fhéidir go mbeadh orthu athluchtú i rith an lae.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Imní faoi raon • Praghsáil thrédhearcach chun na rátaí is inacmhainne a shainaithint • Luchtú atá inrochtana go háisiúil ag láithreacha ina bhfuil siad ag déanamh teachtaireachtaí • Scuaine le haghaidh luchtaithe 	<ul style="list-style-type: none"> • Eolas faoi cén áit a bhfuil pointí luchtaithe agus cé mhéad a chosnaíonn siad • Comharthaí soiléire chuig áiseanna luchtaithe • Seirbhísí a bheith ar fáil ag stáisiúin luchtaithe • Stáisiúin luchtaithe comhchruinnithe ag moil ghníomhaíochta • Luchtú AC iontaoifa in áiteanna comharsanachta áisiúla agus dea-lasta
 <p>Turasóirí</p>	<p>Is féidir le turasóirí a bhfeithicil féin a úsáid nó feithicil leictreach a fháil ar cíos le dul ag taisteal ar fud na tíre - chuig cathracha agus chuig áiteanna faoin tuath araon. Go hidéalach, déanfaidh siad luchtú ag an gceann scribe thar oíche.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Imní faoi raon • Eagla nach bhfuil luchtú ar fáil, go háirithe i gceantair níos iargúlta, amhail na páirceanna náisiúnta • Easpa rochtana ar an idirlíon chun luchtáir a aimsiú ar aip mhóibíleach • Úsáid luchtaithe srianta do shíntiúsóirí • Roghanna íocaíochta teoranta ar fáil 	<ul style="list-style-type: none"> • Comharthaí soiléire chuig áiseanna luchtaithe • Bonneagar luchtaithe atá suite gar d'áiseanna • Idir-inoibritheacht luchtaithe • Íocaíocht éasca - ní gá dóibh an-chuid aipeanna a bheith acu nach n-úsáideann siad
 <p>Tiománaithe veain</p>	<p>Tiomáineann siad go minic le haghaidh na hoibre agus déanann siad an veain a luchtú sa bhaile leis an ráta is saoire leictreachais a fháil. Bíonn claonadh acu ualaí níos troime a iompar agus stadanna rialta a dhéanamh i rith an lae chun seirbhís a dhéanamh ag pointe. Ó am go chéile, nuair a bhíonn orthu turais idiruirbeacha a dhéanamh, caithfidh siad brath ar luchtú ardchumhachta ar an tslí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gan dóthain cumhachta a bheith acu chun turais uile an lae a chur i gcrích • Rochtain ar phointí luchtaithe chun athluchtú a dhéanamh go breac agus gníomhaíochtaí comhthreomhara á ndéanamh • Meascán de luasanna luchtaithe atá ar fáil ag stáisiúin luchtaithe chun leas a bhaint as roghanna praghsála éagsúla • Rochtain ar phointí luchtaithe éagsúla gan gá síntiús a íoc le gach soláthraí 	<ul style="list-style-type: none"> • Saoráidí i gcomharsanacht stáisiún luchtaithe • Meascán de luasanna luchtaithe atá ar fáil ag stáisiúin luchtaithe • Idir-inoibritheacht luchtaithe

Pearsana	Cur síos	Príomhábhair Imní	Tacaíochtaí
 <p>Tiománaithe Tacsáí</p>	<p>Úsáideann siad a bhfeithicil chun seirbhísí tacsáí a sholáthar le haghaidh maireachtála. Caitheann siad an chuid is mó dá gcuid ama ag déanamh turais ghearra áitiúla ach ní thosaíonn siad a seal oibre le lucht iomlán ós rud é nach bhfuil rochtain acu ar áiseanna páirceála príobháideacha/lasmuigh den tsráid chun luchtú thar oíche. Is é an t-am a chaitheann siad ag luchtú ná am a d'fhéadfadh a bheith cailte go gníomhach ag soláthar seirbhís tacsáí do chustaiméir. Iompraíonn siad airgead tirim orthu freisin, agus mar sin is ábhair imní laethúla iad sábháilteacht agus slándáil dóibh.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gan dóthain luchta chun turas custaiméara a chur i gcrích nó chun an t-am ina shuí sa trácht a chúiteamh • Luchtairí atá ar fáil go héasca chun breisiú tapa a dhéanamh idir athruithe agus seomra folctha nó sos béile á ghlacadh • Fágann an t-am a theastaíonn chun feithicil a luchtú gur lú ama atá acu chun custaiméir a thiomáint • Rochtain ar roghanna luchtaithe ar chostas íseal chun a bhfeithicil a athluchtú go hiomlán le linn sosanna níos faide ar a n-aistriú 	<ul style="list-style-type: none"> • Réitigh pháirceála EV ar an tsráid i gceantair chomharsanachta • Meascán de phointí luchtaithe tapa agus níos moille • Rochtain ar áiseanna gar do phointí luchtaithe • Comharthaí soiléire chuig áiseanna luchtaithe • Soilsiú leordhóthanach timpeall stáisiúin luchtaithe • Gnéithe slándála breise, cosúil le CCTV, ar an láthair
 <p>Daoine a bhfuil cónaí orthu in árasán</p>	<p>Bíonn fáil acu ar luchtairí comhroinnte d'fheithiclí leictreacha sa bhloc árasán ach b'fhéidir nach mbeadh siad ar fáil i gcónaí. Is fearr leo an rogha luchtaithe árasáin a úsáid toisc go ligeann sé dóibh luchtú agus iad sa bhaile ar chostas níos ísle i gcomparáid leis na luchtairí níos tapúla atá ar fáil don phobal. Ó am go chéile, d'fhéadfaidís a bheith ag brath ar phointí luchtaithe poiblí áitiúla ag an ollmhargadh nuair a theastaíonn luchtairí ardluais uathu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Imní faoi raon • Praghsáil leordhóthanach • Luas luchtaithe agus infhaighteacht 	<ul style="list-style-type: none"> • Eolas faoi cén áit a bhfuil pointí luchtaithe agus cé mhéad a chosnaíonn siad • Réitigh pháirceála EV ar an tsráid gar dá n-áit chónaithe • Comharthaí soiléire chuig áiseanna luchtaithe
 <p>Daoine faoi mhíchumas</p>	<p>Dóibhsean, is é a bheith neamhspleách bun agus barr an scéil. Cé go bhfuil rochtain acu ar luchtú príobháideach, lasmuigh den tsráid, nuair is gá dóibh athluchtú ag baint úsáide as pointe luchtaithe poiblí, ní mór dóibh a bheith muiníneach go bhfuil an bonneagar éasca le fáil, inúsáidte agus inrochtana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gan bheith in ann teacht ar luchtairí inrochtana • Bacainní fisiciúla • Suíomhanna cianluchtaithe • Comhéadan casta 	<ul style="list-style-type: none"> • Eolas faoi cén áit a bhfuil pointí luchtaithe inrochtana agus cibé acu atá siad ar fáil nó nach bhfuil • Comharthaí soiléire chuig áiseanna luchtaithe • Bearta slándála atá i bhfeidhm – faireachas éighníomhach, soilsiú poiblí • Éasca leis an gcomhéadan scáileáin a úsáid chun seisiún luchtaithe a thosú agus a íoc • Tá an comhéadan inrochtana ag a n-airde agus ní bhacann mullaird leis • Seirbhísí a bheith ar fáil ag stáisiúin luchtaithe

Tábla 2 – Daoine a léiríonn riachtanais luchtaithe úsáideoirí

2.3 Straitéisí agus Pleananna Áitiúla EV atá ann cheana

Faoi láthair, tá tús curtha ag na cathracha móra in Éirinn lena straitéisí líonra luchtaithe EV a dhréachtú, agus tá a straitéis foilsithe cheana féin ag údaráis áitiúla Bhaile Átha Cliath in 2022 agus i Luimneach, Corcaigh agus Gaillimh go léir sna céimeanna dréachtaithe. Chomh maith lena bhforbairt straitéise, tá tús curtha ag Luimneach le bonneagar luchtaithe a phíolótú ag láithreacha cinn scríbe, atá sonraithe sa chéad chuid eile.

Baineann Straitéis Luchtaithe Feithiclí Leictreacha Bhaile Átha Cliath limistéir na gceithre údarás áitiúla agus is í Comhairle Contae Fhine Gall atá i gceannas uirthi. D'aithin an straitéis riachtanais luchtaithe ag láithreacha cinn scríbe, comharsanachta agus bealaigh. Meastar sa phlean go bhfuiltear ag brath ar bhonneagar luchtaithe atá ar fáil go poiblí ag cineálacha éagsúla suímh agus ar chumas an líonra luchtaithe reatha freastal ar riachtanais luchtaithe reatha agus réamh-mheasta. D'fhéach an plean freisin ar an gcaoi a bhféadfadh riachtanais luchtaithe teacht salach ar thionscadail soghluaisteachta inbhuanaithe atá ann cheana agus atá beartaithe, nó cur leo, agus ar an gcaoi a bhféadfaí moil soghluaisteachta a úsáid chun tacú le taisteal ilmhódach. Cinntíonn an cineál seo cur chuige pleanála maidir le leathnú líonra, áit a bhfuil riachtanais daoine éagsúla mar bhonn le meastachán a dhéanamh ar chainníocht luchtaithe agus ar shuíomhanna pinpointing, líonra luchtaithe cothrom. Chun tacú le cur i bhfeidhm na straitéise réigiúnaithe seo, tá Comhairle Contae Fhine Gall tar éis tairiscint a dhéanamh chun creat oibreoirí pointí luchtaithe a bhunú chun líonra pointí luchtaithe cinn scríbe a sholáthar, a shuiteáil agus a oibriú. Spreagann an tairiscint infheistíocht ón earnáil phríobháideach in oibríochtaí amach anseo agus cothabháil na bpointí luchtaithe trí shocruithe lamháltais a dhéanamh leis na soláthróirí.

2.4 Cás-Staidéir ar Thionscadail Cinn Scríbe Reatha

Ní fhreastalaíonn cur chuige a oireann do chách go leordhóthanach ar na riachtanais agus na dúshláin éagsúla atá roimh na daoine éagsúla. Mar gheall ar dhúshláin inrochtaineachta, is gá d'údaráis áitiúla bonneagar luchtaithe a bhunú a fhreastalaíonn ar dhéimeagrafach leathan.

Tá réitigh luchtaithe éagsúla ríthábhachtach chun freastal ar riachtanais uathúla grúpaí éagsúla. Tá roinnt tionscadal luchtaithe cinn scríbe ar fud na hÉireann a léiríonn cineálacha éagsúla cur chuige maidir le rochtain áisiúil ar bhonneagar luchtaithe a sholáthar agus na dúshláin a d'fhéadfadh a bheith ag baint le srianta acmhainní a mhaolú ag an am céanna. Ó ionaid uirbeacha fuadar go cinn scríbe turasóireachta iargúlta, tá ról lárnach ag tionscadail mar seo maidir le dlús a chur leis an aistriú chuig tírdhreach soghluaisteachta leictre.

Tionscadal FASTER

Is comhthionscnamh é Tionscadal FASTER ó chomhpháirtithe i réigiún teorann na hÉireann, na hAlban agus Thuaisceart Éireann chun tacú leis an uailmhian uileghabhálach aistriú chuig córais iompair ísealcharbóin trí chur chuige comhoibríoch, réigiúnach i leith feidhmiú céimneach bonneagair agus comhroinnt na gceachtanna a foghlaimíodh. Bronnadh €6.4 milliún ar an tionscadal ó Chlár INTERREG VA an Aontais Eorpaigh, arna bhainistiú ag Foras Chláir Speisialta an AE. Rinne an Roinn Bonneagair (Tuaisceart Éireann) agus an Roinn Iompair (Éire) agus Iompar na hAlban maoiniú an tionscadail a mheaitseáil. Chuir comhpháirtíocht an tionscadail 73 stáisiún luchtaithe tapa ar fáil, le hacmhainn DC 50kW ar a laghad, i limistéar an chláir ar fud na dtrí réigiún roimh an 31 Nollaig 2023. Bhí Contae Lú i gceannas ar ghné na hÉireann den tionscadal seo agus rinne sé maoirseacht ar shuiteáil 27 pointe luchtaithe EV ardchumhachta ag 14 láthair ar fud chontaetha Lú, na Mí, Mhuineacháin, an Chabháin, Liatroma, Shligigh agus Dhún na nGall. Go dtí seo, seachadadh 1800 kW d'acmhainn luchtaithe ar fud an réigiúin.

Léirigh an tionscadal seo conas is féidir le foireann tionscadail a bhfuil fócas réigiúnach acu, ach le príomhúdarás áitiúil, líonra cuimsitheach luchtairí a sholáthar i gceantair ardéilimh agus ísealéilimh.

Comhairle Contae Uíbh Fhailí

Rinne Comhairle Contae Uíbh Fhailí iarratas ar mhaoiniú chun luchtú ardchumhachta SD a shuiteáil ag dhá cheann dá suíomhanna. D'úsáidfeadh an pobal agus an fhoireann an chéad láithreán agus d'úsáidfeadh an dara láithreán ag clós innealra don fhlít agus don phobal i gcoitinne. Dearadh an dá shuíomh ar dtús gan rochtain shrianta san áireamh, ach ansin osclaíodh iad ina dhiaidh sin d'úsáid an phobail. Cuireadh an láithreán ina bhfuil an flít lonnaithe ar fáil don phobal trí athdhearadh a dhéanamh ar an gcóras geata - chun rochtain a fháil ar an luchtaithe, is féidir le duine den phobal dul tríd an gcéad gheata agus úsáidtear an dara geata le haghaidh páirceáil shlán don fhlít. Is féidir an chéad gheata a dhúnadh don phobal, nuair is gá, chun feithiclí flít a luchtú go sábháilte.

Léiríonn an treoirthionscadal seo conas is féidir suíomh luchtaithe a úsáid ar bhealach níos fearr trí phointí luchtaithe príobháidigh roimhe seo a chur ar fáil don phobal i gcoitinne chun bonneagar tearcúsáidte a ghairáil agus chun giniúint ioncaim agus cás gnó an phointe luchtaithe a fheabhsú.

Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh – Scéim Phíolótach

Fuair Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh maoiniú do na hoibreacha sibhialta agus bonneagair a bhaineann le suiteáil 30 luchtaithe EV ag 15 láthair chomharsanachta agus chinn scríbe ar fud Chathair agus Chontae Luimnigh. As na luchtairí, is luchtairí ardchumhachta iad 27 (50kW DC go 150kW DC) agus is luchtairí AC ardchumhachta iad trí cinn acu (22kW AC).

Triailfidh an clár píolótach cuir chuige agus teicneolaíochtaí nuálacha. Chun cur leis an acmhainn chun freastal ar an éileamh laistigh de na suíomhanna atá ann cheana féin agus chun freagairt do riachtanais éagsúla úsáideoirí, tá Luimneach ag smaoineamh ar roghanna amhail mol soghluaisteachta ag suíomh amháin a chuimseodh pointe luchtaithe le haghaidh rochtain ar chomhroinnt carranna. Ag dhá shuíomh a bhí slatáilte le haghaidh naisc 100kW, bhí gá le huasghráduithe fairsinge ar an líonra leictreach. Chun an chliathán seo a shárú, tá Luimneach ag smaoineamh ar luchtairí cúlta ceallraí chun cur leis an nasc 22kW ag an suíomh agus suas le 100kW a sheachadadh.

Bunaithe ar na trialacha, léireoidh an treoirthionscadal seo conas is féidir cineálacha éagsúla cur chuige agus teicneolaíochtaí a úsáid chun dúshlán maidir le himscaradh luchtaithe EV a mhaolú agus chun freagairt do riachtanais éagsúla úsáideoirí.

Mol Luchtaithe Soghluaisteachta Pobail Fhionnghlaise

Rinne Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath (CCD) ceannródaíocht ar Mhol Luchtaithe Soghluaisteachta Pobail Fhionnghlaise mar phíolóta léiritheora chun coincheap modúlach na mol soghluaisteachta a thaispeáint chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais soghluaisteachta ilchineálacha úsáideoirí. Tá an mol suite go lárnach, i gcarrchlós poiblí faoi úinéireacht na Comhairle, le naisc le mótarbhealaí móra (i.e., an N2 agus an M50), seirbhísí iompair phoiblí, agus tá sé in aice le seirbhísí poiblí amhail stáisiún na ngardaí, oifigí INTREO, ionad fóillíochta, seirbhísí comhairle, agus lár sráidbhaile Fhionnghlaise.

Cuimsíonn an mol ceithre spás luchtaithe poiblí d'fheithiclí le luchttaire SA 22 kW amháin (2 teagrán) agus luchttaire SD 75 kW amháin (teagrán CCS agus CHAdeMO), chomh maith le stáisiún luchtaithe le haghaidh rothair leictreacha ar cíos. Fágann an soláthar cumhachta freisin go bhfuil soláthar luchtaithe i gcúlchlós taobh thiar de na hoifigí ceantair, áit ar féidir feithiclí leictreacha de chuid Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath a luchtú, ar feithiclí iad a bhíonn ar fáil don fhoireann agus seirbhísí na comhairle á soláthar acu don phobal.

Tá ceann de na bána páirceála AC curtha in áirithe do EV comhroinnte, ag soláthar rochtain ar charranna dóibh siúd a roghnaíonn gan carr príobháideach a bheith ina sheilbh acu nó nach bhfuil sé d'acmhainn acu carr príobháideach a bheith acu. Roghnaíodh an meascán de roghanna luchtaithe AC níos moille agus DC níos tapúla chun éileamh suíomhbhunaithe a léiriú. Tá sé i gceist go bhfreastalóidh an rogha SA níos moille agus níos saoire ar chónaitheoirí áitiúla, ach díronn an luchtú SD níos tapúla ar riachtanais tiománaithe tacsáí srianta ama ón seastán i sráidbhaile Fhionnghlaise.

Bhí costas caipitil an togra réasúnta íseal ag níos lú ná an €40,000 sin, mar gheall ar an soláthar cumhachta breise a bhí ar fáil san ionad fóillíochta in aice láimhe. Fuarthas an soláthar 100kVA ar an láthair ón soláthar atá ann cheana féin ag an ionad fóillíochta. Gineann aonad teasa agus cumhachta in éineacht (CTÉ) atá suiteáilte san ionad fóillíochta cumhacht don oifig ceantair ar an láthair, rud a shaorann an soláthar bunaidh agus an méadar don mhol soghluaisteachta. Cheadaigh rith cábla fada de thart ar 120 méadar agus dearadh cuspóireach na comh-aireachta dóthain spáis chun cumhacht a sholáthar chun freastal ní hamháin ar na feithiclí leictreacha agus ar na rothair leictreonacha, ach freisin chun freastal ar riachtanais luchtaithe feithiclí na comhairle sa limistéar páirceála príobháideach taobh thiar de na hoifigí ceantair.

Chun riosca fadtéarmach don Chomhairle a mhaolú, baineadh úsáid as samhail ceadúnais, agus chuir an Chomhairle an soláthar cumhachta ar fáil do na pointí nasctha do na luchtairí/seastáin rothar agus d'oibreoírí príobháideacha a sholáthraíonn luchtairí agus gach seirbhís phoiblí.

Léiríonn an mol luchtaithe soghluaisteachta conas is féidir freastal ar riachtanais úsáideoirí iolracha ag suíomh amháin agus conas is féidir le suíomh leas a bhaint as acmhainn leictreach spártha chun costais a íoslaghdú.

3

**Riachtanais Luchtaithe ag
Suíomhanna Cinn Scríbe agus
Comharsanachta**

Ag tógáil ar an dul chun cinn luath a rinneadh chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais luchtaithe áitiúla na n-úsáideoirí, tá gá le spriocanna náisiúnta chun tacú le cur chun feidhme forleathan líonra luchtaithe EV chun glacadh EV a éascú ar fud na tíre. Leagtar amach na híoscheanglais maidir le luchtú feithiclí leictreacha ar leibhéal an Aontais Eorpaigh atá mar bhonn le spriocanna náisiúnta na hÉireann. Léirítear sa chaibidil seo na spriocanna náisiúnta agus ar leibhéal an chontae maidir le luchtú cinn scríbe agus comharsanachta a chaithfear a bhaint amach faoi 2025 agus 2030. Agus a straitéisí á gcur le chéile, déanfaidh údaráis áitiúla samhaltú ón mbun aníos chun tuiscint a fháil ar na riachtanais luchtaithe nua i gceantair éagsúla laistigh dá ndlínsí, ag baint úsáide as na spriocanna ar leibhéal an chontae mar íosriachtanas.

3.1 Spriocanna íosta bonneagair luchtaithe a chinneadh bunaithe ar cheanglais an Aontais Eorpaigh

Ceanglaítear ar Éirinn bonneagar luchtaithe atá inrochtana go poiblí a sholáthar chun riachtanais an AE a chomhlíonadh, le spriocdhátaí 2025 agus 2030. Ríomhtar na híoscheanglais náisiúnta maidir le bonneagar luchtaithe ar an mbonn sin. Cé go gcomhlíonfar cuid de na ceanglais luchtaithe trí líonra luchtaithe faoi bhealach a leathnú feadh mótarbhealaí agus bóithre náisiúnta, is suíomhanna ríthábhachtacha iad comharsanachtaí agus cinn scríbe chun riachtanais luchtaithe laethúla na n-úsáideoirí a chomhlíonadh. Leithdháiltear an chuid eile den sprioc bonneagair ar chontaetha na hÉireann bunaithe ar an bhflít iomlán atá cláraithe i ngach limistéar údaráis áitiúil.

3.1.1 Ceanglais Luchtaithe AFIR AE

Leagtar síos leis an Rialachán maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha (AFIR) sonraíochtaí teicniúla comhchoiteanna agus ceanglais choiteanna maidir le bonneagar EV ar fud Bhallstáit uile an Aontais chun eispéireas luchtaithe gan uaim a áirithiú do gach úsáideoir.

Tá ceanglais náisiúnta maidir le bonneagar luchtaithe atá le baint amach faoi 2025 agus 2030 leagtha síos sa rialachán. Éilíonn AFIR 1.3kW de bhonneagar luchtaithe poiblí do gach feithicil leictreach ceallraí iomlán (BEV) agus 0.8kW de bhonneagar luchtaithe poiblí do gach feithicil leictreach hibrideach plugála (PHEV) chun a chinntiú go bhfuil an leibhéal luchtaithe atá ar fáil roimh an éileamh. Is fachtóir ríthábhachtach é acmhainn fhorleathan, fhairsing a sholáthar go luath chun freagairt do bhacainní féideartha ar ghlacadh EV amhail inní luchtaithe agus raon. Dáilfear na riachtanais náisiúnta seo ar fud láithreacha bealaigh, cinn scríbe agus comharsanachta chun tacú le riachtanais éagsúla luchtaithe úsáideoirí.

3.1.2 Cásanna Féideartha maidir leis an nGlacadh le Feithiclí Leictreacha

Chun a chinneadh cén méid bonneagair luchtaithe a theastaíonn chun riachtanais luchtaithe AFIR a chomhlíonadh, bhí réamhaisnéis maidir le glacadh réamh-mheasta feithiclí leictreacha mar bhonn. Tá an réamhaisnéis seo bunaithe ar fhás réamh-mheasta feithiclí leictreacha ceallra-leictreacha agus feithiclí leictreacha hibrideacha plugála isteach mar chion de na feithiclí iomlána atá cláraithe in Éirinn. Glactar leis sa réamhaisnéis go mbainfear amach spriocanna flít CAP23:

- 175,000 feithicil leictreach paisinéirí agus 20,000 LGV faoi 2025
- Ní mór 30% den fhlít feithiclí a leictriú faoi 2030

Cé nach mbeidh aon athrú ar an sprioc a leagadh síos in CAP le 30% de na feithiclí innill dócháin inmheánaigh (ICE) a aistriú ina bhfeithiclí leictreacha faoi 2030, tá an seans ann go bhféadfaí dearbhlíon na bhfeithiclí ar an mbóthar faoin am sin a choigeartú i bhfianaise na gcúinsí a bheidh ag teacht chun cinn in Éirinn i dtreo 2030. De dheasca thionchar phaindéim COVID-19, áfach, tháinig laghdú ar líon na gcarranna nua a díoladh agus bhí dúshlán bhreise le sárú leis an slabhra soláthair, rudaí a chuir fad leis an treo. Ina theannta sin, d'fhéadfadh dul chun cinn i dtreo chuspóirí CAP chun spleáchas ar thaisteal feithiclí príobháideacha agus ciliméadair feithiclí a thaistealaítear ar an iomlán rannchuidiú le líon níos ísle carranna paisinéirí ar an mbóthar.

Os a choinne sin, d'fhéadfadh glacadh suntasach EVanna tionchar a imirt ar na ceanglais luchtaithe a shamhlaítear sa chuid seo. Mar a luadh in AFIR, nuair a sháraíonn céatadán na BEVanna an tairseach 15% d'iomlán na bhfeithiclí atá cláraithe sa tír, tabharfar an t-údarás d'Éirinn maolú a iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach, rud a chuirfidh ar a gcumas na hoibleagáidí a bhaineann le spriocanna flítbhunaithe a laghdú nó a chur ar fionraí go hiomlán.² Léiríonn an cleachtadh samhaltaithe go bhfuiltear ag súil go sroichfean an tairseach seo faoi 2030, nuair a bheidh thart ar 620,000 feithicil paisinéirí agus LDVanna tar éis aistriú chuig ceallraí leictreacha. Bheadh aon bhonneagar luchtaithe breise a shuiteáiltear tar éis an phointe seo a théann níos faide ná na híoscheanglais AFIR á thiomáint ag fórsaí an mhargaidh mar fhreagairt ar éileamh an mhargaidh.

Faoi láthair agus go dtí 2030, táthar ag súil go sáróidh na híoscheanglais chumhachta AFIR seo an t-éileamh iarbhír ar luchtú poiblí mar gheall ar an gcéatadán réasúnta teoranta d'fheithiclí leictreacha atá san fhlít in Éirinn.

3.2 Aschur Samhaltaithe – Riachtanais Luchtaithe ó Bharr Anuas

Cuirtear i láthair sa chuid seo an t-aschur samhaltaithe a chuireann bonn eolais faoi na híoscheanglais luchtaithe náisiúnta maidir le luchtú cinn scríbe agus comharsanachta. Tá na ceanglais sin bunaithe ar ríomhanna a tharraingíonn ar chomhdhéanamh an fhlít feithicil, ciliméadair mheasta arna dtiomáint in aghaidh an chineáil feithicil, éifeachtúlacht fuinnimh feithicil leictreacha, dáileadh réamh-mheasta na gcineálacha luchtaithe, agus úsáid acmhainne mheasta na bpointí luchtaithe ag láithreacha éagsúla.

3.2.1 Ceanglais EVCI bunaithe ar AFIR

Bunaithe ar an nglacadh réamh-mheasta EV in Éirinn agus riachtanais AFIR, tá gá le ceanglas cumhachta iomlán le haghaidh bonneagar luchtaithe atá inrochtana go poiblí de 214,453 kW agus 712,395 kW faoi 2025 agus 2030 faoi seach. Baineann an riachtanas iomlán cumhachta seo le láithreacha ar an tslí, cinn scríbe agus comharsanachta araon. Chun an chuid den cheann scríbe cumhachta agus de shuíomhanna luchtaithe comharsanachta is gá chun rannchuidiú leo faoi AFIR a ríomh, ríomhadh agus dealaíodh an ceanglas iomlán faoi bhealach mar a shonraítear in AFIR ón iomlán náisiúnta. Mar sin féin, tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go bhféadfadh forluí a bheith ann in áiteanna ar an mbealach agus ar cheann scríbe, go háirithe i gcás ina bhfuil suíomh suite feadh príomhbhóthair náisiúnta nó bóthar tánaisteach.

Chun tacú leis an líonra luchtaithe poiblí seo, táthar ag súil go mbeidh gá le ceanglas cumhachta iomlán de 169,253 kW agus 562,244 kW faoi 2025 agus 2030 faoi seach ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta amháin, ag glacadh leis go sroichfidh sciar BEV 15% den fhlít iomlán a bhfuiltear ag súil leis in Éirinn faoi lár 2029.³

Faoi láthair agus go dtí 2030, táthar ag súil go sáróidh na híoscheanglais chumhachta AFIR seo an t-éileamh iarbhír ar luchtú poiblí mar gheall ar an gcéatadán réasúnta teoranta d'fheithiclí leictreacha atá san fhlít in Éirinn. Mar sin féin, táthar ag súil go spreagfaidh leathnú an tsoláthair luchtaithe aistriú níos tapa chuig feithicil leictreacha, agus in éineacht le ceanglais go mbeidh gach feithicil nua a chlárófar tar éis 2035 leictreach, cruthóidh líon na bhfeithicil leictreacha ar an mbóthar éileamh ar luchtú faoi 2035 a bheidh níos mó ná na ceanglais chumhachta atá bunaithe ar AFIR.

Dáiltear na híoscheanglais chumhachta seo atá bunaithe ar AFIR ar fud limistéir na n-údarás áitiúil bunaithe ar sciar comhréireach flít feithicil gach limistéir. Tá scaireanna réamh-mheasta flít limistéar na n-údarás áitiúil bunaithe ar rátaí fáis stairiúla na bhflíteanna i ngach contae. (Nuair is cuí, leithdháiltear an flít, a mheastar ag leibhéal contae, ag leibhéal údarás áitiúil bunaithe ar an daonra coibhneasta i ngach limistéar údarás áitiúil laistigh den chontae.) Cinntíonn dáileadh na gceanglas cumhachta ar an mbealach seo go bhfuil an líonra beartaithe timpeall ar éileamh reatha agus réamh-mheasta. Is ionann Tábla 3 agus riachtanais acmhainne luchtaithe EV 2025 agus 2030 ar leibhéal na n-údarás áitiúil (gan an líonra faoi bhealach san áireamh).

² Tá sé seo le haghaidh BEV amháin agus ní chuirtear figiúirí hibrideacha breiseáin san áireamh.

³ Is ó ZEVI an spriocráta 30% d'fheithicil innill dócháin inmheánaigh (ICE) go feithicil leictreacha (PHEVanna agus BEVanna araon) faoi 2030, agus is ó AFIR an 15% agus ní bhaineann sé ach le BEVanna.

 Aschur Cumhachta Sprice (kW)			 Aschur Cumhachta Sprice (kW)		
Contae	2025	2030	Contae	2025	2030
Liatroim	1283	4166	Cill Mhantáin	5268	17680
An Longfort	1457	4736	Ciarraí	5691	18647
Ceatharlach	2294	7526	Dún na nGall	5724	18716
Muineachán	2299	7428	Loch Garman	6069	19929
Sligeach	2412	8019	Tiobraid Árann	6311	20680
Ros Comáin	2449	7616	Contae na Gaillimhe	6437	21465
Laois	2755	9048	Luimneach	6780	22276
Uíbh Fhailí	2794	9094	Dún Laoghaire-Ráth an Dúin	7042	24014
Cathair na Gaillimhe	2797	9327	An Mhí	7306	24476
An Cabhán	2840	9239	Cathair Chorcaí	8083	26581
An Iarmhí	3378	11247	Cill Dara	8422	28268
Cill Chainnigh	3552	11658	Baile Átha Cliath Theas	8704	29681
An Lú	4203	13755	Fine Gall	9146	31186
Port Láirge	4360	14329	Contae Chorcaí	12454	40955
An Clár	4535	14888	Cathair Bhaile Átha Cliath	17403	59345
Maigh Eo	5006	16271			

Tábla 3 - Achoimre ar riachtanais acmhainne luchtaithe EV faoi 2025 agus 2030 ar fud limistéir na n-údarás áitiúil.

3.3 Na Riachtanais Luchtaithe seo a Léirshamlú

Is é 5500 kW an meánacmhainn cumhachta a theastaíonn in aghaidh an chontae faoi 2025. Tugtar sampla táscaigh i bhFíor 5 den chaoi a bhféadfadh na riachtanais kW seo aistriú go pointí luchtaithe in áiteanna éagsúla chun freastal ar riachtanais an úsáideora. Cinnfidh straitéisí údaráis áitiúil aonair agus pleananna forfheidhmithe ina dhiaidh sin an riachtanas maidir le pointe luchtaithe agus meascán do gach contae. Beidh cúiseanna éagsúla ag úsáideoirí cuairt a thabhairt ar shuíomh agus dá bhrí sin amanna éagsúla go mbeidh siad ag caitheamh ag an suíomh sin. Beidh na cúiseanna le luchtú ag suíomh éagsúil freisin - d'fhéadfadh roinnt úsáideoirí breathnú ach amháin chun a ceallraí a bhreisiú agus d'fhéadfadh daoine eile breathnú ar a gcuid ceallraí a athluchtú go hiomlán. I gcásanna eile, d'fhéadfadh riachtanais airgeadais a dheachtú cad iad na húsáideoirí luas luchtaithe atá compordach le hóc as. Dá bhrí sin, is dócha go mbeidh meascán de leibhéal aschuir luchtaithe ag teastáil ó cheantair níos leithne chun freastal ar raon riachtanas.

Sampla de chumraíochtaí táscaha bonneagair luchtaithe ag cineálacha éagsúla suímh chun spriocanna AFIR 2025 a bhaint amach

* Bheadh bonneagar breise luchtaithe ar an tslí sna háiteanna seo freisin.

Eochair

- Pointe Luchtaithe SA
- Pointe Luchtaithe SD
- Moil leictrea-shoghluaisteachta
- Luchtú Cinn Scríbe
- Luchtú go háitiúil sa chomharsanacht
- Riachtanas luchtaithe comharsanachta
- Riachtanas luchtaithe cinn scríbe
- Líonra luchtaithe ar an tslí

Fíor 5 - Samplaí de réitigh luchtaithe

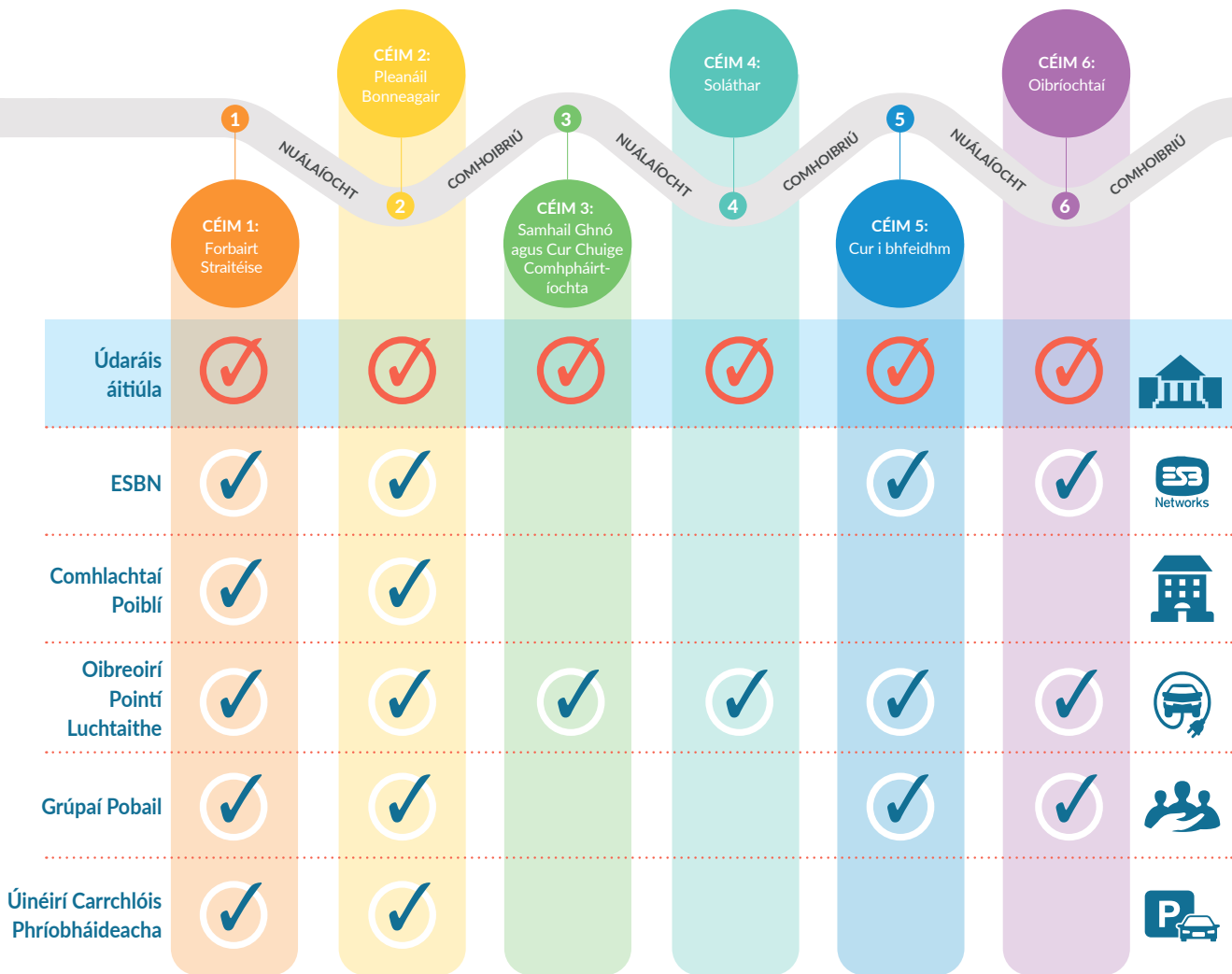

4

Cur Chuige
Réigiúnach agus
Saolré Tionscadail

Ag tógáil ar thaithí idirnáisiúnta agus ar sheachadadh rathúil tionscadal náisiúnta luathghluaiseachta, amhail tionscadal FASTER, glacfar le cur chuige réigiúnach chun tacú le bonneagar luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta a sheachadadh ar fud na hÉireann.

Chun freagairt go héifeachtach do bhearnaí sa líonra agus chun spriocanna bonneagair luchtaithe náisiúnta a bhaint amach go tráthúil, forbróidh údaráis áitiúla pleananna líonra réigiúnacha agus áitiúla. Chun an bonneagar a theastaíonn ar scála a sheachadadh, fostófar saolré tionscadail (Fíor 6) laistigh de gach ceantar réigiúnach/áitiúil. Tosaíonn an próiseas seo le forbairt straitéise ag leibhéal áitiúil agus réigiúnach chun na céimeanna ina dhiaidh sin a threorú i dtreo seachadadh agus oibríochtaí leanúnacha bonneagair luchtaithe ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta.

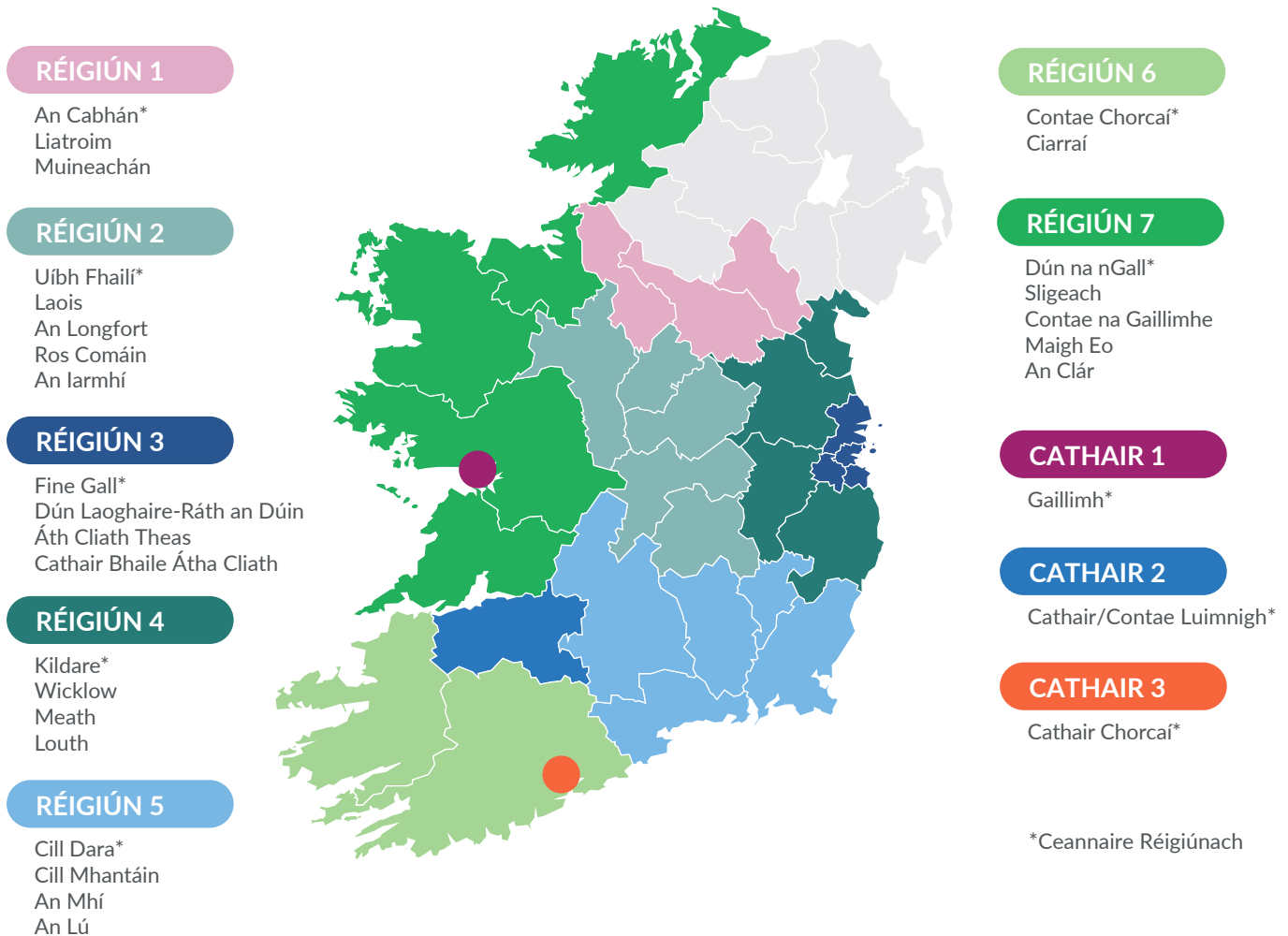

Fíor 6 – Saolré an tionscadail

Is féidir tuilleadh sonraí a fháil sna treoirínte atá á bhforbairt chun tacú le húdaráis áitiúla a straitéisí a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Leagtar amach sna treoirínte prionsabail chun tacú leis na suíomhanna is oiriúnaí a chur in iúl, measúnú a dhéanamh ar an tsamhail ghnó is oiriúnaí chun líon mór pointí luchtaithe a sheachadadh go héifeachtúil ar fud na réigiún, agus conas cur chuige soláthair a dhearadh chun acmhainní príobháideacha a ghíaráil agus líonra luchtaithe ardchaighdeán a sheachadadh.

4.1 Cur Chuige Réigiúnach maidir le Líonra Luchtaithe a Sheachadadh

Chun líonra luchtaithe comhtháite a sheachadadh a fhreastalaíonn ar riachtanais úsáideoirí, glacfaidh údaráis áitiúla cur chuige réigiúnach chun straitéis a fhorbairt chun líonraí luchtaithe áitiúla a sheachadadh, cé is moite d'údaráis áitiúla i mBaile Átha Cliath, i gCorcaigh agus i nGaillimh atá ag dul chun cinn i bhforbairt a straitéisí. ⁴ Tá na seacht réigiún agus trí cheantar cathrach (Fíor 7) comhaontaithe i bprionsabal leis na húdaráis áitiúla.

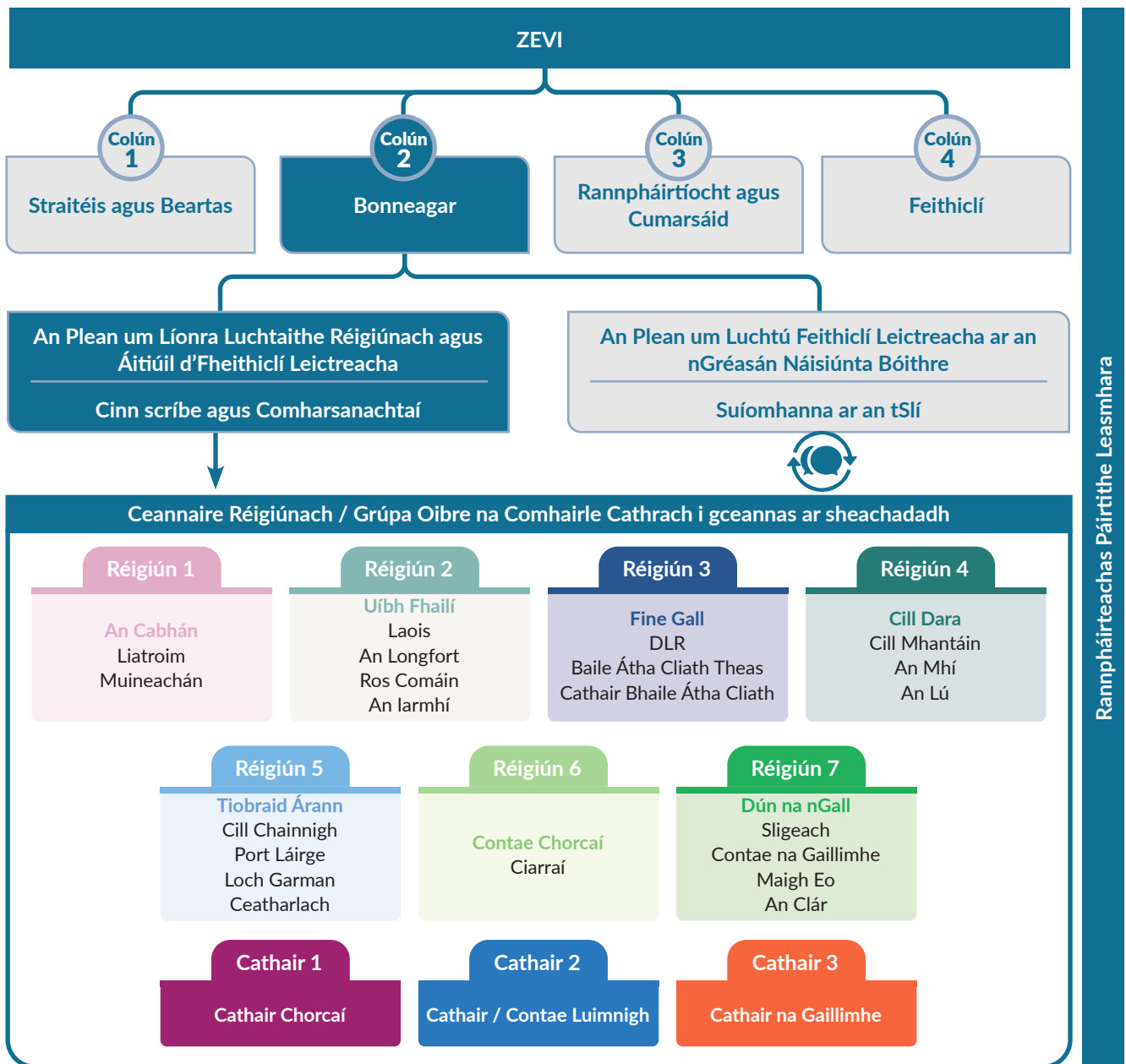
Fíor 7 – Cur chuige réigiúnach maidir le forbairt straitéise

I bhfianaise rochtain na n-údarás áitiúil ar láithreáin oiriúnacha agus eolas ar a ndlínsí agus ar riachtanais a gcónaitheoirí, tá siad in ann straitéisí spriocdhírthe a dhearadh chun rochtain ar bhonneagar luchtaithe EV atá inrochtana go poiblí a leathnú ar leibhéal áitiúil. Is féidir le húdaráis áitiúla limistéir a shainaithint ina gcuireann bearnaí sa líonra luchtaithe bac ar ghlacadh EV agus ina gcuireann siad bac éagothrom ar dhaoine aonair nó ar

⁴ Comhaontaítear na grúpálacha réigiúnacha seo i bprionsabal, agus tá siad faoi réir maoinithe agus acmhainní.

ghrúpaí aistriú ó ICE go feithiclí leictreacha. Mar gheall ar an eolas atá acu ar a gcomhthéacs agus a ndeiseanna áitiúla, úinéireacht suíomhanna oiriúnacha, agus seachadadh tionscadal agus taithí rannpháirtíochta páirtithe leasmhara, is féidir le húdaráis áitiúla úsáid éifeachtúil a bhaint as an maoiniú atá ar fáil, dlús a chur le húsáid stáisiún luchtaithe nuair is mó a theastaíonn siad.

Trí chomhordú a dhéanamh thar teorainneacha dlínse (féach Figiúr 7 agus 8), is féidir le húdaráis áitiúla na rioscaí a bhaineann le pleanáil cúng, dícheangailte agus rósholáthar féideartha bonneagair a sheachaint i gcás nach bhfuil gá leis sin mar gheall ar an éileamh agus, ag an am céanna, a chinntiú go bhfuil bonneagar leordhóthanach i gceantair thuaithe agus iargúlta chun freastal ar éileamh amach anseo chun rochtain chothrom ar bhonneagar luchtaithe a áirithiú chun an glacadh forleathan le feithiclí leictreacha a chur chun cinn.

Fíor 8 – Struchtúr réigiúnacha tuairiscithe agus rannpháirtíochta

4.2 An Bonneagar Luchtaithe Áitiúil a Sheachadadh

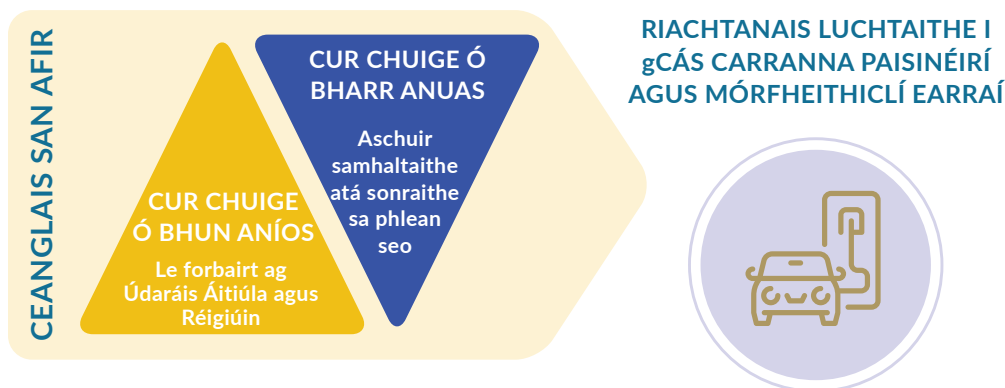
4.2.1 Pleanáil an Líonra Luchtaithe

Glacfaidh údaráis áitiúla cur chuige samhaltaithe ón mbun aníos (féach Fíor 9), ag tosú ar an leibhéal áitiúil nó réigiúnach, chun meastachán a dhéanamh ar an éileamh bonneagair is gá chun meastachán níos cruinne a sholáthar ar riachtanais luchtaithe EV. Ar a laghad, ba cheart iad sin a ailíniú le ceanglais AFIR, ach i gcásanna áirithe, d'fhéadfadh an cleachtadh samhaltaithe a léiriú go bhfuil gá le bonneagar luchtaithe breise. Bunaithe ar na réimsí tosaíochta agus ar na grúpaí úsáideoirí a shaináithnítear sna straitéisí áitiúla, beidh ar údaráis áitiúla na suíomhanna féideartha a shaináithint ina dtacaíonn suiteáil stáisiúin luchtaithe EV le haidhmeanna straitéiseacha. Breithneofar na suíomhanna seo i dtéarmaí a n-ábharthachta agus a dtábhachta straitéiseacha chun aghaidh a thabhairt ar éagothromaíochtaí maidir le rochtain luchtaithe, chun a chinntiú go ndáiltear roghanna luchtaithe go cothrom ar fud pobail éagsúla.

Tagann pobail éagsúla, le comhdhéanaimh dhéimeagrafacha éagsúla, leagan amach geografach, agus nósanna iompair le riachtanais éagsúla úsáideoirí. Tá straitéisí sholúbtha oiriúnaitheach ríthábhachtach chun freastal ar riachtanais éagsúla an phobail agus chun glacadh forleathan feithiclí leictreacha a chothú i bpobail éagsúla.

Cé go mbeidh bacainní íosta ar shuiteáil stáisiún luchtaithe ag roinnt suíomhanna, d'fhéadfadh go mbeadh líon suntasach dúshlán ag roinnt eile a d'fhéadfadh castacht agus costas pointe luchtaithe a shuiteáil a thiomáint go suntasach. D'fhéadfadh sé seo a bheith ina fhadhb chun líonra luchtaithe atá inrochtana go poiblí a leathnú sna réimsí seo. Ní bheidh cur chuige a oireann do chách éifeachtach – ní mór d'údaráis áitiúla a mbonneagar luchtaithe a chur in oiriúint chun freastal ar riachtanais uathúla na gceann scríbe agus na gcomharsanachtaí éagsúla agus chun ailíniú le beartais níos leithne maidir le ríomh-shoghluaisteacht. Cuireann dul chun cinn teicneolaíochta i réitigh luchtaithe cineálacha éagsúla cur chuige ar fáil chun freagairt do na dúshláin sin (Aguisín A). I gcás nár triaileadh teicneolaíochtaí nua le rath i gcomhthéacs comhchosúil, is féidir clár phíolótacha a reáchtáil chun a indéantacht agus a n-éifeachtacht a mheas. Bunaithe ar shamplaí rathúla a léiríonn éileamh agus torthaí dearfacha, is féidir leis an líonra na rathanna seo a mhacasamhlú chun an líonra a leathnú.

Agus na líonraí seo á bpleanáil, go háirithe agus suíomhanna sonracha á roghnú chun bonneagar luchtaithe a shuiteáil, ba cheart breithniú a dhéanamh ar chumas na suíomhanna cur le riachtanais úsáideoirí EV amach anseo. Ní hamháin go gceadaíonn an fadbhreathnaitheacht seo an suíomh a scálú chun bonneagar luchtaithe níos mó a sholáthar amach anseo chun cur le spriocanna 2030, ach cuireann sé ar chumas acmhainní a phleanáil go héifeachtúil trí chur chuige amhail deiseanna breisíochta a ionchorprú. Mar a tharla i gComhairle Contae Fhine Gall agus Uíbh Fhailí, seachnaíonn an cur chuige pleanála seo maidir le bonneagar EV bonneagar luchtaithe a úsáid le haghaidh cineál úsáideora amháin agus ina ionad sin cinntíonn sé gur féidir é a úsáid chun freastal ar líon níos mó úsáideoirí agus ar éagsúlacht níos mó úsáideoirí (féach Pointe 2.3 chun cur síos iomlán a fháil ar na cás-staidéir).

Fíor 9 – Cur chuige samhaltaithe ón mbun aníos agus ón mbarr anuas

Chun eispéireas ardchaighdeáin úsáideora agus rochtain ar an oiread úsáideoirí agus is féidir a áirithiú, cloífidh bonneagar luchtaithe poiblí arna mhaoiniú ag an rialtas le rialacháin agus caighdeáin dearaidh ae agus náisiúnta, lena n-áirítear na Treoirínte Dearaidh Uilíocha a dréachtaíodh le déanaí maidir le Bonneagar Luchtaithe Feithiclí Leictreacha agus soláthar agus inrochtaineacht faisnéise faoi phointí luchtaithe de réir mar a éilíonn AFIR.

4.2.1.1 MOIL SOGHLUAISTEACHTA

Is í sprioc 'Réalta Thuaidh' atá sa Bheartas Náisiúnta um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe ná daoine agus áiteanna a nascadh le soghluaisteacht inbhuanaithe atá sábháilte, glas, inrochtana agus éifeachtúil. Leagtar amach tionscadal mol soghluaisteachta in CBT mar aschur beartais inghníomhaithe ar féidir leis torthaí inrochtaineachta soghluaisteachta inbhuanaithe a bhaint amach.

Ar aon dul leis sin, tá tionscadal píolótach mol soghluaisteachta á fhorbairt ag an Roinn. Táthar ag súil go n-áireofar sna moil soghluaisteachta réitigh soghluaisteachta comhroinnte amhail rothair, r-rothair, r-scútair, rothair lasta agus ríomhcharranna. Tá sé mar aidhm ag an tionscadal idir 140 agus 220 mol soghluaisteachta a chur ar fáil chun líonra cuimsitheach mol a chruthú a bhfuil dlús leordhóthanach ag baint leo chun comhtháthú agus ailíniú leis an iompar poiblí atá ann cheana a chinntiú agus chun an t-aistriú módach agus an t-athrú iompraíochta a theastaíonn chun ár spriocanna aeráide a bhaint amach a sheachadadh, lena n-áirítear laghdú 20% ar líon iomlán na bhfeithiclí.

Meastar go ndéanfar tástáil ar thrí láthair ar dtús sa chlár píolótach seo: ceann i gCathair Bhaile Átha Cliath, ceann i gCathair Réigiúnach agus ceann i suíomh uirbeach. Léiríonn réamh-amlínte próiseas soláthair i Ráithe 4 2024, agus cuirfidh sé seo le forbairt bonneagair EV sna réimsí a roghnófar don píolóta.

Déanfar suíomhanna beachta a chinneadh níos déanaí i saolré forbartha an tionscadail, ag baint úsáide as critéir roghnúcháin láithreáin bunaithe ar dhea-chleachtas idirnáisiúnta. Bainfear úsáid as meastóireacht ar an treoirhionscadal chun bonn eolais a chur faoi chur i bhfeidhm náisiúnta féideartha na mol soghluaisteachta amach anseo.

Ina theannta sin, mar chuid de thionscnamh píolótach €1.35 milliún, Project ROBUST, tá ceithre mhol soghluaisteachta leictre comhroinnte á gcur i bhfeidhm faoi láthair i mBaile Átha Cliath, i nGaillimh, i Sligeach agus i nDún na nGall le háiseanna luchtaithe do charranna comhroinnte, rothair agus rothair lasta. Sna trí bliana amach romhainn, déanfar measúnú ar ghlacadh úsáideoirí an mhoil chun eolas a thabhairt ar an gcaoi ar féidir le moil ríomh-shoghluaisteachta chomhroinnte den sórt sin ról a imirt i gcodanna éagsúla den tír chun tacú le dícharbónú an iompair.

De réir mar a fhorbraíonn údaráis áitiúla a straitéisí bonneagair, beidh gá le breithniú maidir leis an gcaoi is fearr a d'fhéadfadh soláthar bonneagair a bheith ag teacht le moil soghluaisteachta chun acmhainní a bharrfheabhsú agus chun comhordú a dhéanamh le pleananna forbartha údaráis agus le pleananna limistéir áitiúil maidir le húsáid talún, soghluaisteacht (taisteal gníomhach) agus gníomhú ar son na haeráide.

4.2.2 Suiteáil, Oibriú agus Cothabháil an Líonra Luchtaithe

Chun bonneagar luchtaithe EV a shuiteáil agus a oibriú, teastaíonn costais chaipitil tosaigh shuntasacha, saineolas teicniúil, agus comhoibriú idir geallsealbhóirí éagsúla. Is féidir le comhpháirtíochtaí idir grúpaí poiblí agus príobháideacha tionchar na ndúshlán sin a íoslághdú maidir le bonneagar luchtaithe EV a leathnú go rathúil agus tionscadail a sheachadadh bunaithe ar na suíomhanna pointí luchtaithe aitheanta.

Tá difríochtaí idir na cineálacha cur chuige maidir le bonneagar luchtaithe EV a shuiteáil, a oibriú agus a chothabháil ó thaobh an róil atá ag an údarás áitiúil, an páirtí atá freagrach as na gnéithe éagsúla den seachadadh, agus an riosca a ghlacann páirtithe éagsúla. Tá na trí mhúnla gnó is coitianta a úsáidtear chun bonneagar luchtaithe EV a sheachadadh liostaithe thíos:

- 1. Úinéireacht agus Oibriú:** Coinníonn an t-údarás áitiúil úinéireacht iomlán ar an líonra agus bailíonn sé ioncam, agus ar an gcaoi sin cinneann sé na suíomhanna pointe luchtaithe. Déanann an t-údarás áitiúil an líonra a phleanáil, a úinéireacht agus a oibriú agus tá sé freagrach as cothabháil. Mar sin féin, ós rud é go bhfuil sé seo dian ar acmhainní agus go dteastaíonn saineolas teicniúil uaidh, féadfaidh an t-údarás áitiúil rogha a dhéanamh soláthraí a cheapadh chun bonneagar na bpointí luchtaithe a sheachadadh agus a bhainistiú ar feadh tréimhse shocraithe, mar chúiteamh ar íocaíocht. Cé go gcoinníonn an t-údarás áitiúil ioncam ní cheadaíonn an tsamhail seo maoiniú / gearáil ón earnáil phríobháideach agus nochtann sé an t-údarás áitiúil do rioscaí nach bhfeictear sna samhlacha eile.
- 2. Creat Lamháltais:** Úsáidtear an tsamhail seo de ghnáth chun méideanna pointe luchtaithe réasúnta ard a imscaradh, go minic bunaithe ar líon réamh-chomhaontaithe pointí luchtaithe. Gabhann an t-údarás áitiúil ualach airgeadais éigin nó gach ualach airgeadais agus riosca do sholáthraí mar chúiteamh ar sciar laghdaithe ioncaim. De ghnáth glacann an soláthraí freagracht iomlán as oibriú agus cothabháil na bpointí luchtaithe. Ligeann an tsamhail seo d'údarás áitiúla saineolas agus acmhainní cuideachtaí príobháideacha a ghíaráil, an t-ualach airgeadais agus an riosca airgeadais a laghdú agus leathnú tapa bonneagair á chur chun cinn ag an am céanna.
- 3. Samhail Léasa:** Sa socrú seo, léasaíonn an t-údarás áitiúil láithreáin do sholáthraí ar chomhaontú fadtéarmach. Déanann an soláthraí seo an bonneagar luchtaithe a mhaoiniú, a oibriú agus a chothabháil. Faigheann an t-údarás áitiúil ioncam nó táillí cíosa. Go ginearálta, níl roghanna léasa indéanta ach amháin ar shuíomhanna ardéilimh le bacainní ísle ar shuiteáil.

Buntáistí agus Míbhuntáistí na 3 Mhúnla Gnó agus Socruithe Conarthacha

	Buntáistí	Míbhuntáistí
Úinéireacht agus Oibriú	<ul style="list-style-type: none"> • Coinníonn an t-údarás áitiúil an t-ioncam go léir • Is é an t-údarás áitiúil a roghnaíonn agus a dhearann suíomhanna, ionas go gcoinníonn siad smacht ar an tionscadal ó choincheap go cur i gcrích • Rialú iomlán ar tháillí a ghearrtar ar úsáideoirí, lena n-áirítear rátaí éagsúla a shocrú do ghrúpaí úsáideoirí éagsúla 	<ul style="list-style-type: none"> • Chaithfí cistiú a shainaitheint chun caipiteal agus na costais leanúnacha agus chothabhála a chumhdach go hiomlán, i gcás nach ngineann na luchtairí ioncam leordhóthanach • Freagracht iomlán as fanacht rioscaí leis an údarás áitiúil • Beidh údarás áitiúla freagrach as na pointí luchtaithe a sheachadadh ó straitéis go seachadadh lena n-áirítear tógáil agus oibriú dearaidh. Toisc nach bhfuil an saineolas oibríochtúil acu, beidh orthu conraitheoirí seirbhíse a sholáthar. • Beidh údarás áitiúla freagrach as a chinntiú go gcomhlíonann siad caighdeáin náisiúnta, tuairisciú sonraí agus comhlíonadh AFIR
Lamháltas	<ul style="list-style-type: none"> • Is féidir leis an údarás áitiúil cinneadh a dhéanamh faoin áit ar mian leo an conraitheoir a fhostú i saolré an tionscadail, rud a laghdaíonn méid na n-acmhainní díreacha agus an riosca • Deiseanna chun maoiniú agus acmhainní príobháideacha a ghíaráil • Deis do roinnt gnóthachain ioncaim trí chomhaontú cíosa brabús-roinnte nó ráthaithe leis an tríú páirtí • Féadfaidh údarás áitiúil úinéireacht na bpointí luchtach nó bonneagar leictreach talún a choinneáil • Deiseanna chun éileamh ard a chuachadh le suíomhanna straitéiseacha ar éileamh níos ísle chun an baol go mbeidh maoiniú oibríochtúil leanúnach ag teastáil in áiteanna iargúlta a mhaolú • Is féidir conradh a struchtúrú sa chaoi is go bhfuil an CPO freagrach as aon chomhlíonadh le caighdeáin náisiúnta agus ceanglais tuairiscithe faoi AFIR 	<ul style="list-style-type: none"> • Éilíonn oibreoirí muinín go mbainfear ioncam amach agus dá bhri sin bheadh gá le hanailís chúramach a dhéanamh ar shuíomhanna ionas go dtairgfear deis do bheart brabúsach suíomhanna don mhargadh - an meascán d'éileamh níos ísle, ach tábhachtach ó thaobh straitéise de, ní mór láithreáin a bhfuil láithreáin ardéilimh acu a mheas go cúramach sula dtairgtear don mhargadh iad trí phróiseas tairisceana iomaíoch (smaoinigh ar chomhairliúchán margaidh luath mar chuid den phróiseas seo) • D'fhéadfadh go bhfaigheadh údarás áitiúla ioncam níos ísle ná mar a fhaigheann siad dá mbeadh na pointí luchtaithe faoina n-úinéireacht agus faoina n-oibriú acu • Níl cur amach ag údarás áitiúla ar na conarthaí lamháltais seo agus beidh uas-sciliú agus comhairle ag teastáil uathu agus na conarthaí seo á bhforbairt acu
Léas	<ul style="list-style-type: none"> • Riosca laghdaithe agus freagracht as costais chaipitil agus leanúnacha • Tá CPO freagrach as dearadh, tógáil agus oibriú na bpointí luchtaithe • Is féidir leis na pointí luchtaithe a bheith deartha chun an aimsir a sheasamh – ba chóir na téarmaí athnuachana conartha a shonrú go bhfuil an tríú páirtí freagrach as nuashonrú na cruá-earraí agus bogearraí • D'fhéadfadh údarás áitiúil a bheith in ann úinéireacht an bhonneagair faoi thalamh a chaibidliú • Roghnaíonn údarás áitiúla suíomhanna 	<ul style="list-style-type: none"> • Is féidir a bheith trom ó thaobh acmhainní de ar údarás áitiúla atá ag iarraidh saincheisteanna a réiteach le roinnt suíomhanna agus soláthraithe tríú páirtí • Díreoidh soláthraithe ar láithreacha atá tarraingteach ó thaobh airgeadais de, rud a fhágfaidh bearna soláthair bonneagair ag láithreacha nach bhfuil • Mar gheall ar chostais chaipitil throma tosaigh, d'fhéadfadh CPOanna na pointí luchtaithe a laghdú chun costais oibríocháin a mbíonn tionchar acu ar amanna luchtaithe agus ar thaithí an úsáideora a laghdú • Níl an oiread tionchair ag údarás áitiúla ar chaighdeán an luchtairé nó na seirbhíse a chuirtear ar fáil

Cás-staidéir

★ Cás-Staidéir 1:

Chun líonra réigiúnach Ghleann Tees de phointí luchtaithe tapa agus tapa a sheachadadh, thug an t-údarás áitiúil faoi thástáil mhargaidh chun an cur chuige samhail ghnó is oiriúnaí dá riachtanais a aithint. Fuair siad amach gur cheadaigh samhail féin agus oibriú cur chuige níos solúbtha. Déantar cothabháil agus oibriú na bpointí luchtaithe a chur ar conradh chuig soláthraí. Cé go bhfuil riosca dlíteanas ag baint leis an údarás áitiúil, coinníonn siad an t-ioncam a bhailítear.

★ Cás-Staidéir 2:

D'úsáid Go Ultra Low Oxford comhaontú lamháltais chun pointí luchtaithe a chur i bhfeidhm in áiteanna cónaithe agus chuir sé seo le tacaíocht mhaoinithe an rialtais láir. Tá socrú maidir le sciar brabúis i bhfeidhm, sa chaoi is go rachaidh sciar den ioncam chuig an gcomhairle nuair a bheidh na pointí luchtaithe brabúsach. Dearadh an tionscadal in dhá chéim. Sheachaid an chéad chéim 43 luchtair tré mheascán de theicneolaíochtaí luchtaithe ar an tsráid. Tar éis choincheapú na straitéise luchtaithe áitiúla, suiteálfadh an dara céim 100 pointe luchtaithe eile.

★ Cás-Staidéir 3:

I Nantes na Fraince, thairg an bhardas an tseirbhís chun pointí luchtaithe i gcarrchlóis poiblí ilstóreacha a bhainistiú do na cuideachtaí príobháideacha atá ag rith na gcarrchlós cheana féin. Bhainistigh na cuideachtaí príobháideacha seo an tionscadal agus caidrimh leis na soláthraithe chun na pointí luchtaithe a shuiteáil. Faoi dheireadh 2019, bhí 65 pointe luchtaithe i 15 charrchlós poiblí i lár na cathrach ar fáil le húsáid ag an bpobal. Suiteáladh pointí luchtaithe breise ó shin sa chaoi is go bhfuil meascán de stáisiúin luchtaithe leictreacha 7kW agus 22kW feistithe ar 2% de na bána páirceála i ngach carrchlós. Amhail 2021, bhí 215 stáisiún luchtaithe poiblí ag Nantes i gcarrchlóis poiblí i lár na cathrach, sa stáisiún traenach, agus ag áiseanna páirceála agus taistil. Tógadh carrchlós ina raibh 500 bá gar do lár na cathrach le stáisiúin luchtaithe chun pleananna comhlántacha a éascú chun páirceáil ar an tsráid i lár na cathrach a laghdú agus rochtain ar ghníomhaíochtaí a chumasú ag an am céanna.

★ Cás-Staidéir 4:

Tá sé beartaithe ag Buirg Hackney i Londain níos mó ná 2,600 pointe luchtaithe poiblí EV a shuiteáil faoi 2026 trí mheascán de bhonneagar luchtaithe lamppost mall den chuid is mó agus pointí luchtaithe tapa agus tapa EV, iad go léir ag tarraingt ar fhoinsí fuinnimh in-athnuaite 100%. Tá bays atá feistithe le pointí luchtaithe tapa agus tapa in áirithe do sheisiúin luchtaithe gníomhacha EV amháin. Trí shocrú lamháltais le dhá oibreoir, clúdaíonn infheistíochtaí príobháideacha go hiomlán an costas a bhaineann leis an mbonneagar pointe luchtaithe seo a sheachadadh agus a oibriú, agus cuirtear sciar den ioncam a ghintear ar aghaidh chuig an mBuirg chun tacú le tionscnaimh iompair inbhuanaithe bhreise. Chun tacú le rochtain chothrom ar na luchtairí poiblí agus chun tacú le glacadh EVanna, ní hamháin go mbaineann cónaitheoirí Hacnaí tairbhe as rátaí luchtaithe lascainithe ach baineann siad tairbhe freisin as táillí laghdaithe ar cheadanna páirceála mar gheall ar an struchtúr nua táillí ceadsraithithe a thug an Bhuirg isteach a ghearrann pionós ar fheithiclí níos truaillithe agus a thugann luach saothair d'fheithiclí astaíochtaí nialasacha.

Tá roinnt socrúithe conartha agus samhlacha gnó ag údarás áitiúla ar féidir leo a úsáid chun bonneagar a sholáthar d'fheithiclí leictreacha, ach chun saíneolas, acmhainní agus maoiniú príobháideach a ghíaráil, baineadh úsáid fhorleathan as an tsamhail lamháltais ar fud na hEorpa. Is iondúil gurb é an socrú conarthach seo an cur chuige is fearr toisc gur féidir leis dlús a chur le seachadadh bonneagair chun spriocanna náisiúnta a bhaint amach, dáileadh chothrom pointí luchtaithe a áirithiú, maoiniú príobháideach agus saíneolas a ghíaráil chun an bonneagar EV inbhuanaithe agus iontaofa is gá a sholáthar chun freastal ar riachtanais úsáideoirí.

4.3 Comhoibriú le Páirtithe Leasmhara

Chun nascleanúint a dhéanamh ar na dúshláin éagsúla atá le sárú agus líonra luchtaithe rathúil a chur i bhfeidhm a fhreastalaíonn ar riachtanais úsáideoirí agus a bhaineann úsáid éifeachtúil as acmhainní, tá comhoibriú na n-údarás áitiúil le roinnt príomhpháirtithe leasmhara ríthábhachtach i bpleanáil, i ndearadh agus i gcur i bhfeidhm an bhonneagair.

- 1. Deir úsáideoirí EV** go bhfuil gá le bonneagar luchtaithe áisiúil, inrochtana agus iontaofa, rud a imríonn tionchar díreach ar na cinntí imlonnaithe a dhéanann údarás áitiúla agus infheisteoirí san earnáil phríobháideach. Tá a dtaithí, a roghanna agus a n-aiseolas riachtanach chun dearadh, socrúchán agus cairdiúlacht úsáideoira na stáisiún luchtaithe a mhúnlú.
- 2. Is í ZEVÍ** an Oifig leis an Roinn Iompair atá tiomanta do thacú leis an aistriú chuig feithiclí astaíochtaí nialasacha agus cuirfidh sé tacaíocht ar fáil d'údarás áitiúla chun a straitéisí a fhorbairt agus a bpleananna a chur i bhfeidhm.
- 3. Tá ról ríthábhachtach ag ESNB** agus **Eirgrid** maidir leis an soláthar cumhachta is gá a sholáthar agus bonneagar na heangáí a uasghrádú chun freastal ar an éileamh méadaithe ar luchtú d'fheithiclí leictreacha.
- 4. Tá ról lárnach ag oibreoirí** pointí luchtaithe maidir le stáisiúin luchtaithe a shuiteáil, a chothabháil agus a bhainistiú, rud a chinntíonn iontaofacht agus inúsáidteacht an líonra d'úsáideoirí EV. Beidh gá le rannpháirtíocht chun a chinntiú nach mbeidh dúbailt suíomhanna agus acmhainní ann le pleananna oibreoirí pointí luchtaithe príobháideacha, mura bhfuil gá leis.
- 5. Tá an t-údarás, na hacmhainní agus an fhís straitéiseach ag comhlachtaí poiblí (ról comhordaithe)** amhail Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ) agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) atá riachtanach chun an t-aistriú inbhuanaithe chuig soghluaisteacht leictreach a chur chun cinn. Tá rannpháirtíocht le TII ríthábhachtach chun forluí agus bearnaí féideartha i riachtanais úsáideoirí a shainnint, go háirithe feadh bóithre príomhúla agus tánaisteacha náisiúnta, d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le pointí luchtaithe ardchumhachta, inrochtana, chomh maith le pointí luchtaithe cinn scríbe. I bhfianaise cuspóirí beartais comhlántacha r-shoghluaisteachta chun aistriú chuig seirbhísí iompair poiblí astaíochtaí nialasacha, beidh ról lárnach ag an Údarás Náisiúnta Iompair maidir le hinfheictheacht a thabhairt do cheanglais bhonneagair a thiocfaidh as sin chun infheistíochtaí i naisc eangáí a ailíniú a thacaíonn le riachtanais iompair poiblí astaíochtaí nialasacha agus feithiclí paisinéirí. Ina theannta sin, is dócha go mbeidh áiseanna Páirceáil agus Roinn agus Páirceáil agus Taistil an NTA lonnaithe freisin i gceantair ar féidir leo riachtanais cinn scríbe agus riachtanais mhealltach a chomhlíonadh, agus i gcásanna áirithe riachtanais luchtaithe comharsanachta.
- 6. Is príomhpháirtithe leasmhara sna próisis phleanála iad comhlachtaí poiblí (úinéirí talún)** a bhféadfadh pointí luchtaithe a bheith suiteáilte ina gcarchlóis amhail Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW), Fáilte Éireann, Feidhmeannacht Sheirbhís Sláinte Uiscebhealaí Éireann (FSS) agus Coillte. Sa chás go bhfuil pleananna ag na comhlachtaí poiblí seo pointí luchtaithe a shuiteáil ag a n-áitreabh, breithneoidh údarás áitiúla conas a thagann na pleananna seo lena n-iarrachtaí féin chun pointí luchtaithe a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu a leathnú.
- 7. Tá suíomhanna ag úinéirí** carrchlós príobháideach a d'fhéadfadh a bheith tarraingteach d'úinéir feithicle leictirí a charr a luchtú toisc go bhfuil cuid mhaith áiseanna i gcóngar. Is féidir le teagmháil a dhéanamh leis na húinéirí seo chun tuiscint a fháil ar a bpleananna agus spéis a bheith acu líonraí luchtaithe EV atá inrochtana go poiblí a óstáil cabhrú leis an líonra a leathnú chun suíomhanna pointí luchtaithe faoi úinéireacht poiblí a chomhlánú.

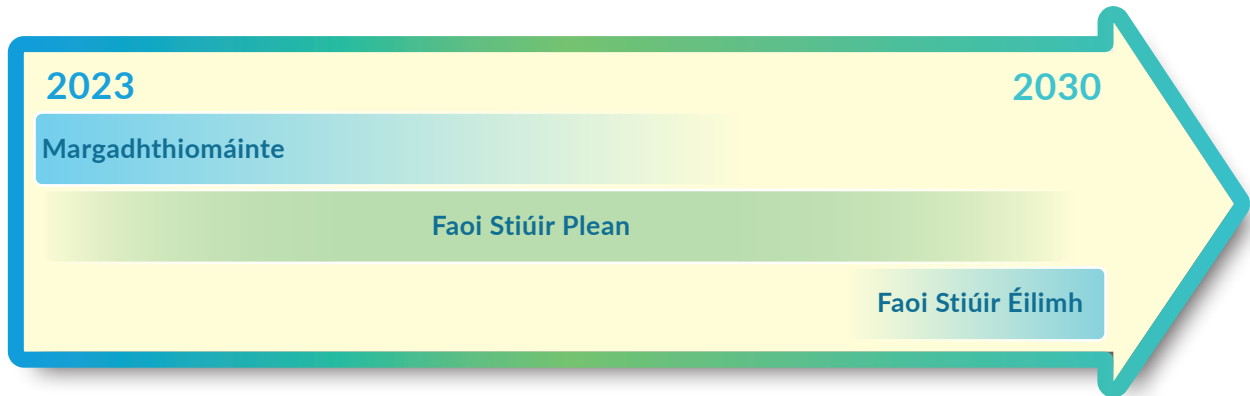

5

Treochlár i dtreo
Cur i bhFeidhm

Chun bonneagar luchtaithe a imscaradh go rathúil chun freastal ar riachtanais úsáideoirí, ní mór d'údaráis áitiúla agus do réigiúin fócas gear a choinneáil agus pleananna soiléire, dea-shainithe a chur i bhfeidhm i gcomhréir le cóid chaiteachais phoiblí agus caighdeáin rialachais na Roinne Iompair. Tá seachadadh comhordaithe luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta ríthábhachtach chun úsáid éifeachtúil acmhainní poiblí a chinntiú – ba cheart go mbeadh an phleanáil ag teacht le pleananna eile amhail an Plean um Luchtú Feithiclí Leictreacha ar an nGréasán Náisiúnta Bóithre agus pleananna na hearnála príobháidí agus comhlachtaí eile san earnáil phoiblí.

5.1 Treochlár agus amlínte le nithe a bhaint amach

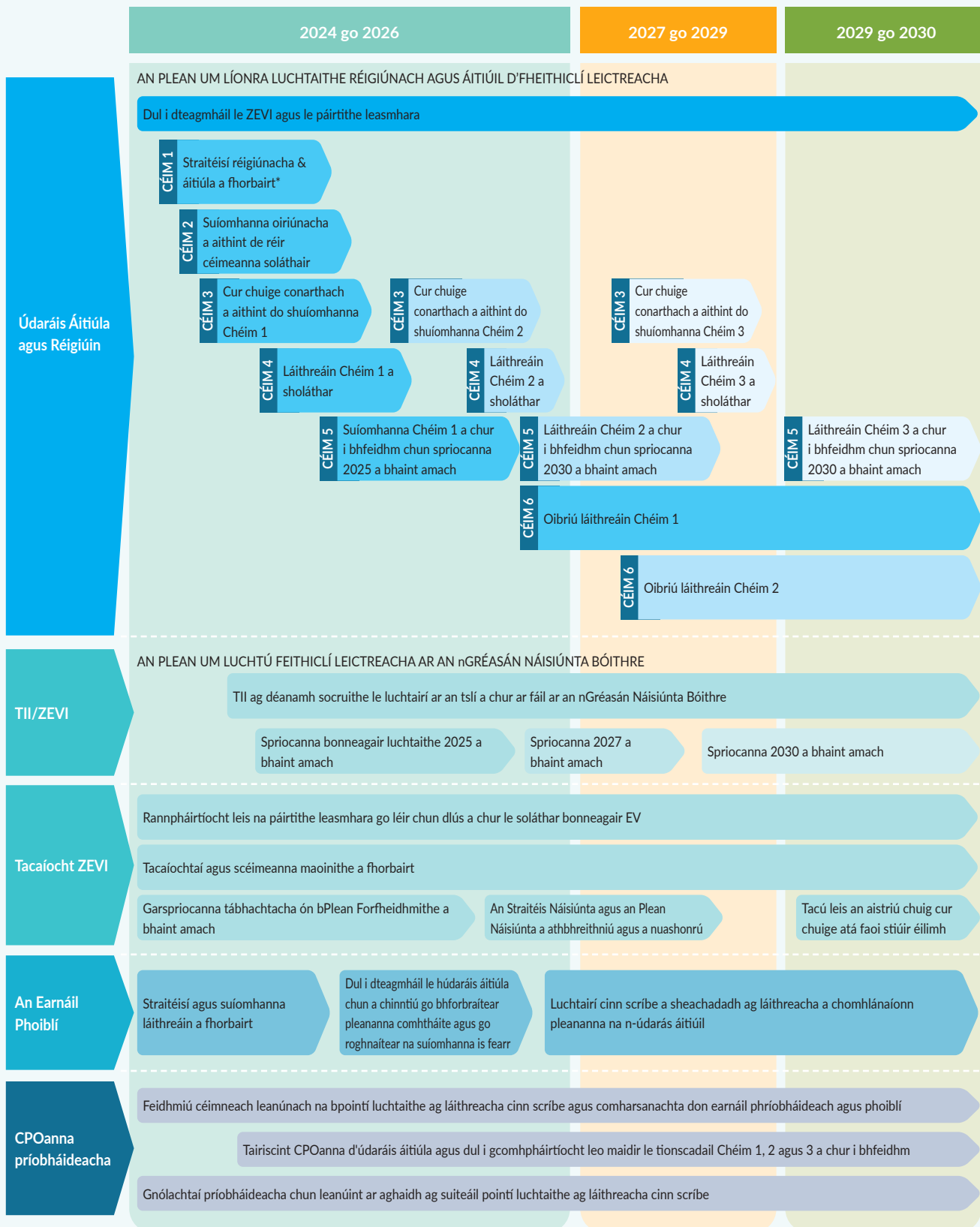
Fíor 10 - Aistriú chuig cur chuige faoi stiúir an phlean agus ar deireadh thiar faoi stiúir an éilimh

Tá feidhmiú céimneach an bhonneagair luchtaithe EV in Éirinn faoi stiúir gnólachtaí príobháideacha den chuid is mó i réimsí inar féidir le héileamh an mhargaidh tacú le hinmharthanacht airgeadais pointí luchtaithe a shuiteáil, a oibriú agus a chothabháil. Cé go mbeidh údaráis áitiúla i gceannas ar sheachadadh luathaithe bonneagair, rud a éascóidh an t-aistriú chuig cur chuige atá pleanáilte den chuid is mó agus atá faoi stiúir an éilimh ar deireadh thiar, tá rannpháirtíocht leanúnach na n-oibreoirí príobháideacha ríthábhachtach, toisc go leanann siad de ról lárnach a imirt maidir le bonneagar luchtaithe d'fheithiclí leictreacha a choinneáil agus a leathnú suas go dtí 2030 agus ina dhiaidh sin. Tá infheistíocht phríobháideach fós ina príomhchumasóir do chur i bhfeidhm an bhonneagair seo agus tá sé ríthábhachtach go ndéanfar é sin a ghlacáil agus a chinntiú go bhfuil an bonneagar inrochtana do chách.

Tar éis straitéisí agus pleananna náisiúnta a fhorbairt chun seachadadh líonra luchtaithe náisiúnta FL a threorú, casfaidh ZEVI ar bhearta tacaíochta chun na straitéisí agus na pleananna seo a chur i bhfeidhm. I gcomhar le forbairt straitéise áitiúla agus seachadadh faoi stiúir údaráis áitiúil ina dhiaidh sin ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta, in 2023 sheol ZEVI dhá scéim⁵ a shuiteáil stáisiúin luchtaithe tapa 50 - 100 kW poiblí ag clubanna spóirt agus áiseanna pobail faoi 2025. Cinnteoidh na scéimeanna seo go mbeidh luchtú ar fáil d'fheithiclí leictreacha i láithreacha uirbeacha agus tuaithe araon chun freastal ar riachtanais an phobail agus na gcuariteoirí. Tacóidh ZEVI le comhlachtaí na hearnála poiblí bonneagar EV a chur i bhfeidhm in áiteanna amhail áiseanna turasóireachta, oideachais agus sláinte. Le cistiú mar seo, atá dírithe ar bhonneagar atá inrochtana go poiblí a leathnú, leagtar síos an bhunobair chun soghluaisteacht astaíochtaí nialasacha agus líonra luchtaithe féinchothaitheach a chumasú.

Mar a léiríodh i bhFíor 11, in 2024 agus 2025, beidh ról réamhghníomhach ag ZEVI maidir leis an dá scéim a sheachadadh agus beidh ról lárnach ag TII maidir le himscaradh luchtair ar an tslí a éascú, rud a chuirfidh le leathnú straitéiseach an líonra luchtaithe. Ag an am céanna, leanfaidh CPOanna lena ról riachtanach, ag cur bonneagar EV i bhfeidhm go seasta ar fud na tíre.

⁵ Seoladh an Scéim Luchtaithe EV do Chlub Spóirt Oileán Comhroinnte €15 milliún i mí Eanáir 2023 chun tacú le himscaradh bonneagair luchtaithe ag áiseanna clubanna spóirt áitiúla ar fud Thuaisceart Éireann agus na hÉireann. Cuireann Scéim Luchtaithe Áiseanna Pobail an Chiste um Aistriú Cóir, ar fú €15 milliún é, deontais ar fáil chun luchtú feithiclí leictreacha a leathnú ag áiseanna pobail a bhfuil an-tóir orthu.

* I measc na nÚdarás Áitiúil a bhfuil straitéisí forbartha / beagnach críochnaithe acu tá – Corcaigh, Luimneach, Baile Átha Cliath, Gaillimh agus Uíbh Fhailí

Fíor 11 - Amlínte a bhaineann le bonneagar luchtaithe EV a shuiteáil d'fheithiclí saothair éadrom

Tá obair shuntasach déanta cheana féin ar fhorbairt straitéise agus roinnt straitéisí údaráis áitiúla agus réigiúnacha curtha i gcrích, agus tá cinn eile ag teacht chun cinn go luath sa phróiseas. Tá Luimneach, Gaillimh, Baile Átha Cliath agus Corcaigh tar éis tús a chur lena straitéisí luchtaithe áitiúla EV nó iad a fhoilsiú. Freastalóidh ZEVI ar na héagsúlachtaí luas agus tosaíochtaí sna míonna amach romhainn ag soláthar tacaíochtaí amhail maoiniú d'fhorbairt straitéise, acmhainní, bonneagar EV, taighde agus forbairt, chomh maith le treoirlínte agus caighdeáin náisiúnta chun líonra luchtaithe cuimsitheach a éascú.

Forbróidh na húdaráis áitiúla eile a gcuid straitéisí sa chéad leath de 2024. I dtreo an dara leath de 2024 go luath in 2025, sainaithneoidh údaráis áitiúla gearrliostaí de láithreacha luchtaithe, a chuirfear ar fáil i dtrí chéim, chun spriocanna AFIR 2025 agus 2030 a bhaint amach (féach roinn 5.4 agus Tábla 11 le haghaidh tuilleadh sonraí).

Cinnfidh údaráis áitiúla an cur chuige samhail ghnó is oiriúnaí chun acmhainní poiblí a bharrfheabhsú chun na pointí luchtaithe ag na láithreáin aitheanta a shuiteáil, a oibriú agus a chothabháil. Tar éis trealamh agus seirbhísí luchtaithe a sholáthar, cuirfear tús le hoibreacha suiteála pointe luchtaithe in 2025 ar fud na n-údarás áitiúil go léir. Tabharfaidh athbhreithniú cuimsitheach agus seiceáil ar dhul chun cinn in 2028 an deis measúnú a dhéanamh ar dhul chun cinn, straitéisí a bheachtú, agus pleanáil straitéiseach a dhéanamh do na riachtanais roimh 2030 agus ina dhiaidh sin.

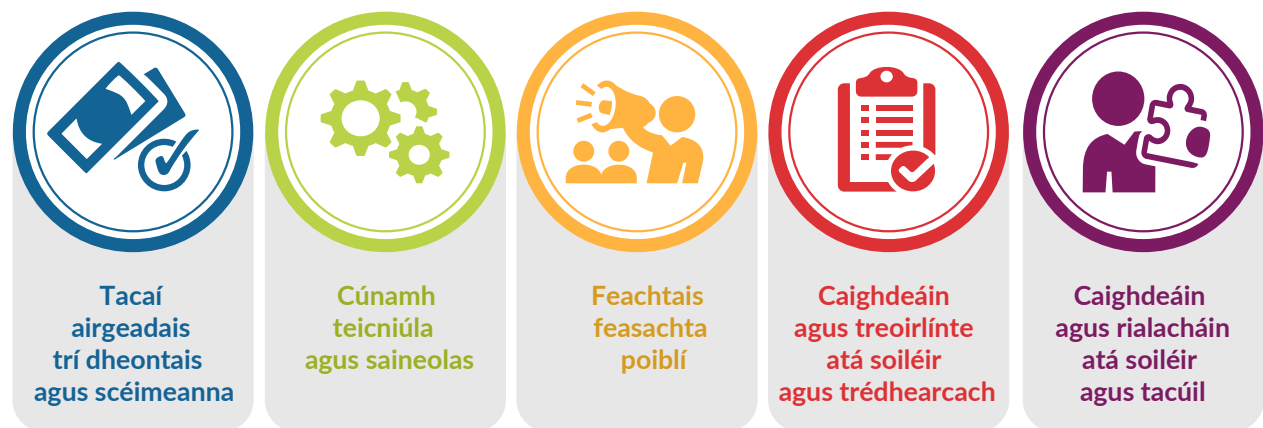
Go criticiúil, le linn straitéisí a fhorbairt agus a chur chun feidhme, beidh gá le rannpháirtíocht idir na húdaráis áitiúla, ZEVI agus geallsealbhóirí éagsúla ar fud chun na bacainní a bhfuiltear ag súil leo ar imscaradh pointí luchtaithe a mhaolú in am chun bonneagar a imscaradh go héasca chun spriocdhátaí tábhachtacha ae agus náisiúnta a chomhlíonadh.

Trí chur chuige iomlánaíoch a ghlacadh agus láithreáin bhrabúsacha agus níos lú tráchtála a chuachadh le chéile chun beart brabúsach a chruthú, is féidir le húdaráis áitiúla aghaidh a thabhairt ar riachtanais na bpobal tuaithe agus uirbeach. Ní hamháin gur féidir leis an gcur chuige seo rochtain chothrom ar shaoráidí luchtaithe EV a chinntiú don phobal, ach is féidir leis punann infheistíochta atá cothrom agus tarraingteach a chruthú do ghnólachtaí príobháideacha.

5.2 Tacaíocht Náisiúnta do Bhonneagar Luchtaithe

Chun spriocanna CBT na hÉireann a bhaint amach agus laghdú ar astaíochtaí GCT a thiomáint laistigh den earnáil iompair, leanfaidh ZEVÍ de bheith ag plé leis an earnáil phríobháideach chun a chinntiú go mbeidh cothromaíocht idir an tacaíocht agus riachtanais na n-úsáideoirí agus oibleagáidí AFIR na hÉireann. Cé go bhfuil an infheistíocht i mbonneagar luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta rithábachtach chun tacú leis an nglacadh forleathan le feithiclí leictreacha, is féidir bac a chur ar imscaradh trí bhacainní amhail costais tosaigh arda mar aon le torthaí éiginnte ar infheistíocht, rud a chuireann le leibhéal bhraite agus fíor-tearcúsáidte bonneagair chostasaigh. D'fhéadfadh easpa infheistíochta príobháidí i mbonneagar luchtaithe, go háirithe nuair a bhíonn leibhéal éilimh íseal, tacaíocht bhreise rialtais a bheith ag teastáil go dtí go sroichfear pointe criticiúil agus is féidir leis an éileamh tacú leis an margadh príobháideach.

Fíor 12 - Tacaíochtaí náisiúnta

Tá sé rithábachtach tús áite a thabhairt do mhaoiniú do thionscadail a bhaineann le bonneagar inscálaithe a shuiteáil. Cinntíonn an fhadhbheathnaitheacht seo go bhfuil na láithreáin luchtaithe deartha le cumais leathnaithe, ag freastal ar an éileamh méadaithe ar luchtú a bhfuiltear ag súil leis faoin mbliain 2030. Trí chomhoibriú a chothú, is féidir le húdaráis áitiúla leas a bhaint as acmhainneacht nuálaíochta agus infheistíochta cuideachtaí príobháideacha, fad saoil agus inoiriúnaitheacht an bhonneagair luchtaithe a chinntiú.

Chun bacainní ar imscaradh a sháru, tá agus leanfaidh ZEVÍ ag iniúchadh sásraí maoinithe, iarrachtaí caighdeánaithe, cuíchóirí rialála, planáil acmhainneachta eangaí, comhordú i measc geallsealbhóirí, feachtais oideachais phoiblí, agus dreasachtaí spriocdhírthe chun infheistíocht phríobháideach a spreagadh i mbonneagar luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta. D'fhágfadh clár mhaoinithe oibreacha trí bliana go mbeadh an tsolúbthacht is gá ann chun na tionscadail chasta sin a sheachadadh le comhpháirtithe príobháideacha. Tá comhoibriú leanúnach idir an rialtas, lucht tionscail agus páirtithe leasmhara pobail riachtanach chun timpeallacht chumasúcháin a chruthú a thugann aghaidh ar na bacainní sin agus a chuireann forbairt líonra láidir bonneagair luchtaithe chun cinn.

Tabharfaidh ZEVÍ tús áite do mhaoiniú bunaithe ar na bunphrionsabail atá leagtha amach sa Straitéis Náisiúnta. Agus bealaí idirghabhála poiblí á mbreithniú, cuirfidh ZEVÍ na prionsabail seo a leanas san áireamh:

1 Tús áite a thabhairt do rannpháirtíocht na hearnála príobháidí agus é sin a fheabhsú: Aithnítear ról tábhachtach na gcuideachtaí reatha san earnáil phríobháideach atá ag soláthar seirbhísí breoslaithe, luchtaithe agus coimhdeacha toisc go bhfuil an saineolas teicniúil agus na hacmhainní teicniúla acu a theastaíonn chun bonneagar luchtaithe a sheachadadh go rathúil. Mar sin, déanfar idirghabhálacha a cheapadh lena dheimhniú go mbeidh fuinneamh i gcónaí san earnáil phríobháideach agus chun margadh um luchtú ardchumhachta feithiclí leictreacha ar an tslí a chur chun cinn. Spreagfar samhlacha gnó a éascaíonn gearáil saineolais agus acmhainní príobháideacha agus tabharfar tús áite dóibh le haghaidh maoinithe.

2 Ailíniú le spriocanna níos leithne ó thaobh beartais agus gréasáin de: Beidh na hidirghabhálacha ag tacú leis na nithe seo: spriocanna foriomlána an Stáit um an dícharbónú; an Creat Náisiúnta Pleanála (agus na Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta lena mbaineann: an tsoghluaisteacht inbhuanaithe, inrochtaineacht réigiúnach níos fearr agus an t-aistriú chuig sochaí ísealcharbóin a bheadh seasmhach ó thaobh na haeráide de ina measc). Breathnófar ar na hidirghabhálacha ó thaobh iad a bheith ag teacht le straitéisí gréasáin leictreachais ESNB agus EirGrid.

3 Tús áite a thabhairt do shuíomhanna a oireann do riachtanais an úsáideora: Ba cheart d'údaráis áitiúla an úsáid is fearr a bhaint as an mbonneagar atá ar fáil, chun feabhas a chur ar áisiúlacht d'úsáideoirí agus, ag an am céanna, an gá atá le bonneagar breise a laghdú go suntasach, agus rioscaí agus costais a íoslaghdú.

4 Taithí úsáideora agus cothromas: Féachfaidh idirghabhálacha le heispéireas úsáideora ardchaighdeáin a chur ar fáil do gach úsáideoir le go mbeidh dearcadh dearfach ar sholáthar bonneagair luchtaithe EV agus chun an t-aistriú EV a éascú tuilleadh. Cuimsíonn sé seo clúdach seirbhíse ar fud na hÉireann le go mbeidh an tseirbhís ar fáil go cothrom in áiteanna éagsúla le go mbeidh nascacht ann ar bhealaí uirbeacha, tuaithe agus deiridh.

5 Nuálaíocht a fheabhsú agus a éascú: Déanfar teicneolaíochtaí úra nuálacha a spreagadh a chuirfidh borradh faoi bhonneagar luchtaithe feithiclí leictreacha cuí a leathadh amach taobh le sonraí a úsáid chun eolas a chur ar fáil le cinntí a dhéanamh.

6 Éifeachtúlacht acmhainní: Féachfaidh idirghabhálacha le húsáid éifeachtúil acmhainní príobháideacha agus poiblí a éascú trí chuir chuige amhail cuachadh réigiúnaithe suíomhanna ardéilimh agus ísealéilimh chun feabhas a chur ar inmharthanacht tráchtála pacáiste láithreán ar an iomlán.

7 Monatóireacht agus meastóireacht: Chun a chinntiú go n-oibrítear agus go gcoinnítear an líonra luchtaithe ar ardchaighdeán, le bearnaí líonra a shainaithnítear agus a dtabharfar aghaidh orthu, bunófar príomhtháscairí feidhmíochta, leabaithe i socrúithe conarthacha, agus déanfar monatóireacht orthu. Tacóidh léarscáil chomhdhlúite de phointí luchtaithe leis na hiarrachtaí faireacháin agus meastóireachta, ag tarraingt ar shonraí dinimiciúla agus statacha mar a shonraítear i gceanglaí AFIR.

5.3 Rioscaí i dtaobh Cur i bhFeidhm

Beidh sé iontach dúshlánach ar fad an bonneagar a éilítear sa phlean seo a sholáthar. Aithnítear go bhfuil rioscaí gaolmhara ann agus go gcaithfidh údaráis áitiúla, ZEVI agus príomhpháirtithe leasmhara é sin a bhainistiú agus a mhaolú ionas go bhféadfar an plean a sholáthar. Léirítear sna chéad cheithre riosca a leagtar amach sa tábla thíos na rioscaí ardleibhéil a aithníodh sa Straitéis um Bonneagar Luchtaithe Feithiclí Leictreacha 2022-2025⁶, le bearta nuashonraithe spleáchais agus maolaithe mar atá feidhm acu maidir leis an bplean seo. San anailís riosca agus spleáchais a rinneadh faoin bplean, aithníodh na rioscaí eile a luaitear.

⁶ Straitéis Bonneagair Luchtaithe EV 2022- 2025

Riosca	Maolú
Gan fáil ar bhail foirne ná acmhainní soláthair atá mar bhonn taca don phlean	<ul style="list-style-type: none"> • Acmhainní díreach a chur ar fáil d'údaráis áitiúla chun na straitéisí agus na pleananna seo a sheachadadh. • Dul i dteagmháil le páirtithe leasmhara agus comhlachtaí poiblí agus comhairle dá réir maidir le dea-chleachtas agus conarthaí agus saineolas agus eolas a roinnt.
Agóid dhlíthiúil i gcás scéimeanna a sheoltar	<ul style="list-style-type: none"> • Déanfar scéimeanna a dhearadh i gcomhréir le rialacháin an AE, lena n-áirítear rialacha maidir le Státchabhair. • Déanfar scéimeanna a dhearadh chun a chinntiú go bhfuil aon idirghabhálacha comhréireach, trédhearcach agus go léiríonn siad luach ar airgead.
Cistiú poiblí agus príobháideach leordhóthanach sna blianta suas go dtí 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Plean cistiúcháin ZEVI laistigh de phróiseas pleanála na Roinne Iompair. • Cistiú príobháideach ar fáil le haghaidh infheistíochta.
Infhaighteacht láithreáin agus inmhianaitheacht do chur i bhfeidhm pointí luchtaithe	<ul style="list-style-type: none"> • Cur i bhfeidhm Saolré Tionscadail agus roghnú láithreáin tar éis forbairt straitéise chun láithreáin oiriúnacha a aithint agus a sheachadadh agus srianta a aithint agus aghaidh a thabhairt orthu. • Rannpháirtíocht luath agus leanúnach páirtithe leasmhara. • I gcás measúnú margaidh agus tacaíocht chun an cás gnó a fheabhsú le bonneagar luchtaithe a shuiteáil, ba cheart a chinntiú go bhfuil láithreán mór go leor ann.
Gan fáil ar acmhainn eangaí nuair is gá sin chun freastal ar an éileamh laistigh de na hamlínte	<ul style="list-style-type: none"> • Próiseas Scagtha ESB Networks don soláthar a úsáid chun níos mó pleanála a dhéanamh agus chun cloí leis an amlíne, mar atá leagtha amach sna treoirlínte. • Iarratas luath eangaí mar atá leagtha amach i dtreoirlínte roghnúcháin láithreáin na n-údarás áitiúil. • Fógra luath a thabhairt do ESB Networks uasghráduithe eangaí ionas gur féidir láithreáin a mhéadú bunaithe ar éilimh 2030. • Réitigh nuálacha a chur i bhfeidhm a leithéid de cheallraí ar ais chun luchtairí ard-acmhainne a cheadú le naisc eangaí níos lú go háirithe i gceantair iargúlta. • Measúnú ar an margadh chun oibreoirí pointí luchtaithe a mbeadh tairiscintí naisc eangaí acu cheana a threisiú le pleananna soláthair a luasghéarú. • Plé leanúnach le ESNB ar phleananna a fhorbairt agus tríd an ngrúpa trí chruinnithe rialta le ESNB agus an Coimisiún um Rialáil Fóntas leis an riosca áirithe seo a bhainistiú. • Acmhainneachtaí eangaí atá ann cheana a ghíaráil agus suíomhanna a shainaithe ina bhfuil acmhainn bhreise ar na naisc eangaí atá ann cheana féin. Dul i dteagmháil go dlúth le ESB Networks chun acmhainn spártha a aithint. Teagmháil a dhéanamh le comhlachtaí eile san earnáil phríobháideach agus phoiblí, amhail an tÚdarás Náisiúnta Iompair, chun acmhainn bhreise a aithint ag láithreacha straitéiseacha amhail láithreacha páirceála agus taistil, nó ag amanna áirithe den lá, cosúil le foirgnimh oifige le haghaidh luchtú comharsanachta thar oíche.

Riosca	Maolú
An riosca a bhaineann leis an leibhéal bonneagair a éilítear do 2025 agus 2030 a shonrú go ró-ard nó go ró-íseal	<ul style="list-style-type: none"> Is é is aidhm leis seo spriocanna AFIR a bhaint amach, agus tá sna spriocanna sin deartha le bheith chun tosaigh ar an éileamh. Déanfar athbhreithniú ar an bPlean i lár 2028 ar féidir Spriocanna 2030 a athbhreithniú bunaithe ar shonraí úsáide na bpointí luchtaithe atá ann cheana féin, agus, bunaithe air sin, déanfar an sprioc a mhéadú nó a laghdú de réir mar is cuí. Coinneáil suas chun dáta le nuálaíochtaí atá ag teacht chun cinn a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar raon feithiclí agus ar riachtanais Líonra luchtaithe poiblí dá bharr.
Suaithheadh sa slabhra soláthair amhail moill ar chomhpháirteanna bonneagair luchtaithe a fháil	<ul style="list-style-type: none"> Dul i dteagmháil le CPOanna éagsúla chun foinse na gcomhpháirteanna bonneagair luchtaithe a éagsúlú, spleáchas ar sholáthraí aonair a laghdú. SLAanna a fhorbairt le CPOanna chun ionchais a leagan síos maidir le hamlínte seachadta agus caighdeáin cháilíochta. Oibriú go dlúth le CPOanna chun dúshláin a d'fhéadfadh a bheith ann sa slabhra soláthair a phleanáil agus a réamh-mheas go comhoibríoch. Ceadóidh an plean tionscadail forbartha a bhfuil luach éagsúil ag baint leo atá tarraingteach do CPOanna agus do chonraitheoirí Náisiúnta agus Idirnáisiúnta.
Deacrachtaí maidir le cead pleanála a fháil, as a dtiocfaidh moill nó srianta féideartha ar na suíomhanna inar féidir bonneagar luchtaithe a shuiteáil	<ul style="list-style-type: none"> Suíomhanna agus cumraíochtaí a aithint atá díolmhaithe ó chead pleanála le haghaidh tionscadail luatha agus tionscadail chuachta a dteastaíonn pleanáil uathu do chéimeanna níos déanaí. Dul i dteagmháil leis an rannóg pleanála ábhartha agus le páirtithe leasmhara go luath sa phróiseas pleanála nuair is gá pleanáil a dhéanamh. Cáipéisíocht chuimsitheach riachtanach a chur ar fáil chun an cás a neartú le haghaidh faomhadh pleanála.
D'fhéadfadh dúshláin a bheith roimh údaráis áitiúla a bhaineann le saincheisteanna a bhaineann go sonrach leis an láithreán, go háirithe agus iad ag déileáil le sreanga príobháideacha, as a dtiocfaidh castachtaí maidir le suiteáil, cothabháil, nó coinbhleachtaí féideartha leis an mbonneagar atá ann cheana féin	<ul style="list-style-type: none"> Measúnuithe críochnúla láithreáin a dhéanamh roimh imscaradh, dúshláin fhéideartha a aithint agus comhoibriú go dlúth leis na páirtithe leasmhara ábhartha. Dul i mbun cumarsáide oscailte le húinéirí réadmhaoine, le ESNB, agus le pobail áitiúla chun a chinntiú go gcomhtháthófar pointí luchtaithe EV níos rianúla sa bhonneagar atá ann cheana féin. Rannpháirtíocht leanúnach le ZEVI chun aon bhacainní a thagann chun cinn maidir le feidhmiú céimneach bonneagair a chur in iúl.

5.4 Na nithe a sholáthrófar

Chun dlús a chur leis an aistriú chuig feithiclí astaíochtaí nialasacha agus chun aidhmeanna astaíochtaí carbóin a bhaineann le hiompar a bhaint amach go tráthúil, cuirtear cur chuige pleanáilte comhordaithe i láthair sa phlean seo chun dlús a chur le seachadadh líonra luchtaithe athléimneach, bunaithe ar na bunphrionsabail atá mar bhonn agus mar thaca ag an Straitéis Náisiúnta Bonneagair. Trí spriocanna soiléire náisiúnta agus áitiúla a leagan síos maidir le luchtú cinn scríbe agus comharsanachta, tacaíonn an cur chuige seo le líonraí cuimsitheacha a chomhlíonann an t-éileamh atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo agus a chinntíonn go dtugtar aghaidh ar cheantair iargúlta agus ar láithreacha nach bhfuil an oiread éilimh orthu faoi láthair. Tá an plean seo agus na straitéisí réigiúnacha agus áitiúla ina dhiaidh sin rithábachtach chun rochtain chothrom ar an luchtú a theastaíonn ar fud na hÉireann a chinntiú chun tacú le glacadh forleathan le feithiclí leictreacha.

Mar gheall ar a dtuiscint uathúil ar a bpobail agus a dtimpeallachtaí áitiúla, tá údarás áitiúla oiriúnach go hidéalach chun seachadadh bonneagair luchtaithe céimnithe a éascú ag an leibhéal áitiúil. Trí shuíomhanna a bhfuil éileamh ard agus íseal orthu a chuachadh agus saineolas príobháideach a ghairáil, is féidir líonra luchtaithe EV cuimsitheach agus athléimneach a sheachadadh chun freastal ar riachtanais úsáideoirí.

Cuirtear san áireamh sa chur chuige céimnithe (Tábla 4) maidir le seachadadh bonneagair éileamh, infhaighteacht maoinithe, agus ullmhacht suíomhanna éagsúla. Le cur chuige céimnithe, is féidir tionscadail luathghluaisneora a chur i bhfeidhm láithreach, gan mórán bacainní, agus ag an am céanna ceadaítear pleanáil leordhóthanach a chur i bhfeidhm chun tionscadail níos casta a sheachadadh níos déanaí. Ligeann céimniú d'údarás áitiúla foghlaim a chur i bhfeidhm agus a bpleananna a chur in oiriúint, rud a thugann deis chun feidhmiú céimneach an bhonneagair a mhionchoigeartú, réitigh nuálacha a mheas, agus clúdach a bharrfheabhsú chun freastal ar riachtanais úsáideoirí.

Tá seachadadh rathúil an bhonneagair luchtaithe cinn scríbe agus comharsanachta ag brath ar iarracht dhinimiciúil agus chomhoibríoch lena mbaineann rannpháirtíocht ghníomhach agus comhoibriú idir eintitis san earnáil phoiblí agus san earnáil príobháideach agus príomhpháirtithe leasmhara araon. Tá rannpháirtíocht ghníomhach agus réamhsmainteoireacht rithábachtach i bhforbairt straitéisí réigiúnacha agus logánaithe de réir mar a fheidhmíonn siad mar an droichead idir straitéisí náisiúnta agus cur chun feidhme ar an talamh, agus tá ról lárnach acu chun a áirithiú go gcomhlíonann bonneagar luchtaithe EV éilimh úsáideoirí a réigiún sonrath.

Céim Seachadta	Céim 1	Céim 2	Céim 3
Tréimhse seachadta	Go R4 2025*	2026 go dtí lár 2028*	Lár 2028 go R4 2030*
Cur síos	Láithreáin, a fhreastalaíonn ar an gcuid is mó de riachtanais úsáideoirí, tábhacht straitéiseach (m.sh., leathadh geografach agus séasúrach), suíomhanna cinn scríbe agus comharsanachta, gan mórán bacainní ar sheachadadh nó gan aon bhacainní ar sheachadadh, chun spriocanna AFIR 2025 a bhaint amach.	Láithreáin a bhfuil bacainní ar sheachadadh orthu (m.sh. ceadanna pleanála, uasghráduithe eangaí leictreachais), ach a bhfuil tábhacht straitéiseach ag baint leo, ag láithreacha cinn scríbe agus comharsanachta chun spriocanna AFIR 2030 a bhaint amach. Scálú ag láithreacha suímh Céim 1 atá ann cheana féin, nuair is gá.	Láithreáin a bhfuil bacainní arda orthu maidir le seachadadh, ach a bhfuil tábhacht straitéiseach mheánach agus ard ag baint leo. Aistriú chuig pleanáil sonraibhunanaithe, atá bunaithe ar éileamh úsáideoirí ag láithreacha atá ann cheana féin. Scálú ag láithreacha suímh Céim 1 agus 2 atá ann cheana féin, nuair is gá.
Athbheithniú	Athbheithniú straitéise leanúnach, measúnú ar bhearnaí sa líonra luchtaithe poiblí agus riachtanais úsáideoirí i gcomhréir le glacadh EV		
Táirgí insoláthartha	169,253 kW	562,244 kW	

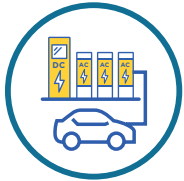
Tábla 4 - Cur chuige céimnithe maidir le seachadadh pointe luchtaithe poiblí i láithreacha comharsanachta agus cinn scríbe

*Tá na dátaí seo tascach, agus braitheann siad ar fhorbairt straitéise na n-údarás áitiúil agus ar chúinsí áitiúla.

A.
Réitigh Luchtaithe
Feithiclí Leictreacha

Réiteach Reatha in Éirinn

Luchtaithe Seastáin SA / SD

Moil Luchtaithe Chónaithe

Moil Luchtaithe Páirceála agus Taistil

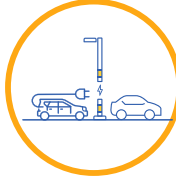

Luchtú Cónaithe Comhroinnte

Colbha an chosáin - Mullard

Cur síos	Dúshlán ar tugadh aghaidh air			Cás-staidéir
<p>Tá an luchtaithe seastáin coitianta go leor i stáisiúin luchtaithe phoiblí ar fud na hÉireann mar go gcuireann sé ar chumas tiománaithe a gcar a luchtú go héasca agus ina rogha leibhéal cumhachta.</p> <p>Freastalaíonn a solúbthacht maidir le AC agus DC a sholáthar ar raon leathan EVanna agus d'fhéadfadh sé a bheith ar an rogha is oiriúnaí d'údaráis áitiúla.</p>	Gan rochtain ar spás páirceála lasmuigh den tsráid; easpa rochtana príobháidí ar phointí luchtaithe	✓	✓	An réiteach luchtaithe is coitianta in Éirinn
<p>Tá stáisiúin luchtaithe iolracha sna suíomhanna láraithe seo do chineálacha éagsúla úsáideoirí, amhail feithiclí príobháideacha, feithiclí comhroinnte, agus rothair leictreacha.</p>	Spás páirceála teoranta; rochtain teoranta ar roghanna luchtaithe phríobháideacha	✓	✓	Moil ag áiseanna páirceála na cathrach i Nua-Eabhrac, NY, SAM
<p>Déantar réitigh luchtaithe níos moille a chomhcheangal le háiseanna páirceála agus taistil chun leas a bhaint as tréimhsí fada agus rátaí luchtaithe inacmhainne a sholáthar agus ag an am céanna modhanna inbhuanaithe a chomhtháthú chun taisteal an mhíle deiridh a chur i gcrích. Má tá sé gar don bhóthar náisiúnta nó don mhótarbhealach, d'fhéadfadh cás úsáideach a bheith ann chun luchtairí SD a shuiteáil.</p>	Deis teoranta saoráidí luchtaithe leordhóthanacha a chur ar fáil i gcomharsanachtaí; rochtain ar luchtú inacmhainne	✓	✓	Páirceáil agus Taistil Redbridge, Oxford, an Ríocht Aontaithe
<p>Roinntear luchtairí faoi úinéireacht phríobháideach ag cónaitheoirí príobháideacha nó bunáictheoirí le daoine eile, mar shampla trí aip mhóibileach. Is féidir le húinéirí pointe luchtaithe an rochtain agus an praghsáil a rialú.</p>	Rochtain teoranta i measc cónaitheoirí ar bhonneagar luchtaithe príobháideach; acmhainní teoranta chun bonneagar luchtaithe breise a shuiteáil	✓		Co Charger sa Ríocht Aontaithe; EVmatch sna Stáit Aontaithe; tá an Roinn ag iarraidh an coincheap seo a reáchtáil ar bhonn piolótach i roinnt áiteanna.
<p>Tá stáisiúin luchtaithe suite taobh leis an mbóthar nó le taobh an cholbha agus is féidir iad a chomhtháthú i dtroscán sráide ar nós mullaird.</p> <p>Níl an réiteach seo suiteáilte in Éirinn faoi láthair mar go dteastaíonn naisc aonair uaidh do gach pointe luchtaithe, rud a fhágann go bhfuil seomra méadair ag teastáil gar don mullard a chuireann le tranglam sráide.</p>	Rochtain teoranta ar spás páirceála lasmuigh den tsráid; easpa rochtana príobháidí ar phointí luchtaithe	✓		Tá na mílte luchtaithe mullaird cois colbha á suiteáil ag Connected Kerb mar chuid de Scéim Luchtaithe Cónaithe Stráide na Ríochta Aontaithe

Réiteach féideartha le sríanta

	Cur síos	Dúshlán ar tugadh aghaidh air			Cás-staidéir	
Réiteach féideartha le srianta Colbha an chosáin - Cuaille solais	<p>Tá luchtú ar an tsráid deartha i dtrosacán sráide atá ann cheana féin chun an tionchar fisiciúil agus amhairc ar an sráid-dreach a íoslaghdú.</p> <p>De ghnáth bíonn luchtairí cuaille solais mall ó thaobh SD de, rud a thugann deis do réitigh luchtaithe ar chostas níos ísle i gceantair a bhfuil tréimhsí páirceála níos faide acu.</p> <p>In Éirinn faoi láthair agus bíonn na deacrachtaí céanna leo mar a bhíonn leis an mullard cois colbha.</p>	Gan rochtain ar spás páirceála lasmuigh den tsráid; easpa rochtana príobháidí ar phointí luchtaithe; laghdú ar throsacán sráide; rochtain ar luchtú inacmhainne	✓		Learpholl, an Ríocht Aontaithe; Beirlín, an Ghearmáin	
	 Luchtú Comhroinnte san Ionad oibre	Ainmníonn gnólachtaí spásanna luchtaithe ar leith d'aíonna, do chuairoteoirí agus don phobal. D'fhéadfadh réitigh luchtaithe san ionad oibre díriú go príomha ar luchtú SA ar feadh tréimhsí fanachta níos faide. Mar sin féin, trí bhonneagar luchtaithe tapa SD ardchumhachta a ionchorprú ag an gceann scríbe, is féidir le húsáideoirí leas a bhaint as luasanna luchtaithe tapa le linn stadanna níos giorra. Is féidir an réiteach seo a oscailt don phobal i ndiaidh na ngnáthuaireanta oibre agus d'fhéadfadh sé a bheith ina rogha inmharthana luchtaithe comharsanachta.	Bonneagar luchtaithe tearcúsáidte; srianta ar acmhainní poiblí	✓	✓	Cuireann an Ostair deontais ar fáil do chuideachtaí chun luchtú san ionad oibre a shuiteáil, le ranníocaíocht mhaoinithe níos airde i gcás ina gcuirtear na luchtairí ar fáil go poiblí
	 Luchtú Iosta	Is féidir réitigh luchtaithe iosta a chur in oiriúint do luchtú cinn scríbe trí na pointí luchtaithe a oscailt don phobal lena n-úsáid.	Bonneagar luchtaithe tearcúsáidte le linn amanna áirithe den lá	✓	✓	Long Beach, CA, Stáit Aontaithe Mheiriceá (do thrucaílí amháin); Revel i Bed-Stuy, Brooklyn, Stáit Aontaithe Mheiriceá
Á forbairt / á forbairt amach anseo Luchtú Ionduchtúcháin	Braitheann an modh luchtaithe gan sreang seo ar réimsí leictreamaighnéadacha chun fuinneamh a aistriú idir an bonneagar luchtaithe agus an EV. Theastódh ón modh luchtaithe seo go mbeadh feithiclí iarfheistithe comhoiriúnach leis an modh luchtaithe seo.	Easpa spáis le cur le troscán sráide; teorainn ama chun feithicil a luchtú; saincheisteanna inrochtaineachta	✓	✓	Trialachta taighde sa tSualainn; Gumi, an Chóiré Theas	

Á forbairt / á forbairt amach anseo

Luchtú Seoltach

Cúltaca Ceallraí

Stáisiúin Mhóibíleacha Luchtaithe: Luchtú Róbatach

Luchtú Silteán

Gan bheith indéanta

Cur síos	Dúshlán ar tugadh aghaidh air			Cás-staidéir
Tá an modh luchtaithe seo fós á fhorbairt agus is éard atá i gceist leis ná fuinneamh leictreach a tharchur chuig ceallraí an EV trí nasc fisiciúil idir pads luchtaithe nó plátaí atá suiteáilte ar an talamh agus glacadóirí comhfhreagracha atá comhtháite i bhfocharráiste na feithicle.	Easpa spáis le cur le troscán sráide; teorainn ama chun feithicil a luchtú; saincheisteanna inrochtaineachta	✓	✓	Píolótach idir aerfort Arlanda Stócólm agus limistéar lóistíochta loighisticice i Rosersberg, an tSualainn
Seachas leictreachas a stóráil le linn amanna seachbhuaice chun cumhacht a sholáthar le linn buaicuaireanta, i gcásanna nach leor an acmhainn eangaí nó an nasc leictreach atá ann cheana chun freastal ar na riachtanais chumhachta a éilítear ar shuíomh, is féidir córas cúltaca ceallraí a úsáid chun soláthar cumhachta pointe luchtaithe a fhorlíonadh. Soláthraíonn sé seo réiteach eatramhach ar bhonneagar luchtaithe leordhóthanach a sholáthar sular féidir réiteach níos buaine a bheith i bhfeidhm.	lontaofacht na heangaí; bainistíocht buaicéilimh	✓	✓	
Chun freagairt do dhúshlán na bhfeithiclí atá páirceáilte i mbánna páirceála atá curtha i leataobh d'fheithiclí leictreacha amháin tar éis dóibh lucht iomlán a fháil agus tionchar na spásanna áitithe seo ar infhaighteacht luchtairí, tá stáisiúin luchtaithe soghluaiste, róbataice á dtrial mar bhealach chun pointí luchtaithe a bhogadh timpeall ar bhánna páirceála.	Bánna luchtaithe tearcúsáidte		✓	Clár Píolótach Aerfort Dallas
Is féidir leo siúd in áiteanna cónaithe nach bhfuil páirceáil lasmuigh den tsráid acu cábla a chur trí chainéal coinneála chuig bá páirceála ar an tsráid, rud a mhaolaíonn guais tuisle don phobal. Úsáidtear an réiteach seo go hidirnáisiúnta ach níl réiteach air in Éirinn faoi láthair mar tá rialacháin príobháideacha sreinge i bhfeidhm a chuireann cosc ar sholáthar leictreachais príobháideach do limistéar poiblí. Theastódh cead ón údarás áitiúil le haghaidh ceadúnas oscailte bóthair chun an réiteach seo a fháil agus d'fhéadfadh fadhbanna a bheith ann maidir le hárachas dliteanais poiblí.	Easpa acmhainní chun luchtairí poiblí ar an tsráid a shuiteáil i gceantair chónaithe; easpa rochtana ar luchtairé tí príobháideach	✓		Triail Chomhairle Cathrach Oxford

Department of Transport
gov.ie/transport

An Roinn Iompair
Department of Transport